

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 259 (9138) BAZAR, 27 noyabr 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Vladimir Putin İlham Əliyevə zəng edib

Noyabrın 26-da Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Telefon söhbəti zamanı Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında üçtərəfli razılaşmaların kompleks şəkildə həyata keçirilməsi üzrə qarşılıqlı addımlar müzakirə edilib, regionda nəqliyyat və iqtisadi əlaqələrin açılmasının praktiki məsələləri vurğulanıb.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Qətiyyətli və prinsipial mövqe

Azərbaycan heç bir ölkə ilə, heç bir beynəlxalq qurumla Qarabağdan danışmaq fikrində deyil

44 günlük müharibədə torpaqlarını işğaldan azad edən Azərbaycanın yaratdığı əsas reallıqlardan biri Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə son qoyulmasıdır.

Münaqişənin başa çatması ilə 30 ilə yaxın müddətdə bir iş görməyən, əslində isə işğal siyasətinə dəstək verən Minsk qrupunun ömrü başa çatdı. Artıq yeni reallıqlar müstəvisində nə Qarabağın, nə də keçmiş Minsk qrupunun adı çəkilir.

Azərbaycanın daxili işi müzakirə predmeti deyil

ATƏT-in Minsk qrupunun edə biləcəklərini Azərbaycan güc yolu ilə təmin etdi. Artıq Azərbaycan ərazi bütövlüyünü təmin edib. 30 ilə yaxın bir müddətdə öz vəzifələrini yerinə yetirə bilməyən Minsk qrupunun da fəaliyyətinə ehtiyac yoxdur və müharibənin başa çatmasından sonra bu missiya faktiki olaraq dayanıb. Bununla belə zaman-zaman,

xüsusən də Fransa tərəfindən Minsk qrupu gündəmə gətirilsə də, artıq bu format dəfın olunub, tarixə qovuşub.

İndiyə qədər istər Rusiyanın, istər Avropa İttifaqının vasitəçiliyi ilə keçirilən görüşlərdə yalnız və yalnız Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılmasından, İrəvanın üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməsindən bəhs olunub.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva oğlu Heydər in toyu ilə bağlı instagram hesabında paylaşım edib

Noyabrın 26-da Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva oğlu Heydər Əliyevin toyu ilə bağlı rəsmi instagram hesabında paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Mehriban xanım paylaşımında ötən gün oğlu Heydər Əliyevin toy mərasiminin keçirildiyini qeyd edib. Paylaşımında deyilir: "Dünya ailə üzvləri və doğmalarımızla oğlumuz Heydər in toyunu qeyd etdik. Xoşbəxtəm ki, artıq bizim üç qızımız var! Bütün valideynlər kimi biz də oğlumuza ailə səadəti arzulayırıq! Uca Allah gənc ailəyə yar olsun, bir-birinə olan Sevgi və Hörməti bir ömür boyu qorumağa kömək etsin! Xoşbəxt olun!"

Prezident hərbi xidmətə çağırışla bağlı sərəncam imzaladı

Qlobal siyasətdə Azərbaycanın rolu güclənir

Azərbaycan Avrasiya üçün ticarət körpüləri yaradır

İlham Əliyevin qlobal təşəbbüsləri mühüm beynəlxalq layihələrin reallaşmasına böyük töhfə verir

Cenevrədə mina probleminə dair tədbir olub

İnvestisiya sakitlik, investor sabitlik sevir

10 ayda ölkə üzrə sosial-iqtisadi sahələrin inkişafına 11,7 milyard manatdan çox vəsait yönəldilib

Operativ və təhlükəsiz...

Orta dəhlizin beynəlxalq əhəmiyyəti böyükdür

Əlverişli təbii coğrafiyaya malik olan Azərbaycan bu imkanlardan irəli gələrək beynəlxalq nəqliyyat-kommunikasiya dəhlizlərində iştirak edir, onların formalaşmasına mühüm töhfələr verir. Təsədüfi deyil ki, bu gün Avropa ilə Asiya arasında beynəlxalq yükdaşımanın daha təhlükəsiz və qısa zamanda həyata keçirilməsi üçün Azərbaycanın nəqliyyat-tranzit potensialından geniş istifadə edilir. Orta dəhliz adı ilə məşhur olan Trans-Xəzər

Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu Azərbaycanın nəqliyyat imkanları hesabına daha da əlverişli olması ilə diqqəti cəlb edir. Bu dəhliz Çindən Avropa ölkələrinə və əks istiqamətdə yük daşımasının artırılmasına xidmət edir. Bu dəhliz ölkəmizin dünyadakı nüfuzunu artırır. Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, Orta dəhlizin tərkib hissəsi kimi Zəngəzur dəhlizinin perspektivləri olduqca çoxdur.

Erməni silahlı dəstələrinə məxsus kvadrokopter ələ keçirilib

Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinə məxsus kvadrokopter noyabrın 26-sı saat 11:28-də Xocalı rayonunun Şuşakənd yaşayış məntəqəsi, saat 11:46-da isə Ağdam rayonunun Yeddi Xırmın yüksəkliyi ətrafında bölmələrimizin mövqeləri üzərində kəşfiyyat məqsədli uçuşlar həyata keçirməyə cəhd göstərib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, bölmələrimizin sayıqlığı nəticəsində aşkar edilən kvadrokopter xüsusi üsulla endirilərək ələ keçirilib.

Möhtəşəm birliyin gücü

Qardaşlıq münasibətləri Azərbaycan, Türkiyə və Pakistanı təhdidlər qarşısında daha qüdrətli edir

44 günlük müharibə Azərbaycanı ona dost olan ölkələri bir daha tanımaq imkanı yaratdı. Rəsmi Bakı Vətən müharibəsində qardaş ölkələr Türkiyə və Pakistanın böyük siyasi və mənəvi dəstəyini hiss etdi, ərazi bütövlüyü uğrunda apardığı haqlı mübarizədə onlar tərəfindən açıq siyasi və mənəvi dəstək gördü.

Müharibənin başladığı ilk günlərdən qardaş ölkə Türkiyənin Prezidenti Rəcəb Tayyib

Ərdöğən verdiyi açıqlamalarda bütün dünyaya böyan etdi ki, Azərbaycan bu haqq savaşında yalnız deyil, onun Türkiyə kimi böyük qardaşı, arxa-dayağı və etibarlı tərəfdaşı var. Həmin dövrdə nə qədər beynəlxalq təzyiqlərlə qarşılaşsa da, Türkiyə bu mövqeyindən bir addım belə geri çəkilmədi, daim Azərbaycanın yanında olduğunu nümayiş etdirdi.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada perspektivdə 5 istiqamətdə layihələr həyata keçirilə bilər

Qarabağ Dırçəliş Fondunun (QDF) təşkilatçılığı və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Zəngilan rayonundakı xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyevin iştirakı ilə fondun donor və tərəfdaş ölkələrindən olan aparıcı şirkətləri və ictimaiyyət nümayəndələri arasında görüş keçirilib.

"İşğaldan azad edilmiş ərazilərin dayanıqlı inkişafı və reintegrasiyası" mövzusunda təşkil olunan görüşdə Qarabağın bərpa və quru-

culuq prosesində biznesin rolu, bu sahədə biznes, cəmiyyət və dövlət strukturları arasında əməkdaşlığın inkişafı və digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezidentin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa və quruculuq işlərinin sürətlə davam etdirildiyini bildirdi: "Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri, iri infrastruktur layihələri həyata keçirilib.

Fransa sülh prosesində iştirak edə bilməz

Fransa və Ermənistan ruh əkiləridir. Bir zamanlar Fransanın Əlcəzairdə, Liviyada tərəfdarı vəhşilikləri, soyqırımı Ermənistan da Qarabağda təkrar etmişdir.

44 günlük Vətən müharibəsindəki zəfərimizdən sonra Ermənistanın Qarabağda tərəfdarı vəhşilikləri, mədəni abidələrimizin dağıdılıb məhv edilməsini, yaşayış məntəqələrinin tar-mar edilməsini, erməni terrorçularını tərəfdarları diri-diri torpağa basdırılmış azərbaycanlı əsirlərin aşkar olunmuş kütləvi məzarlıqlarını bütün dünya görüb,

"yazıq erməni xalqı"nın daha yaxşı tanımağa başlayıb.

Təbii ki, ermənilərin törətdiyi bu vandalizmi bütün dünya ictimaiyyəti gördüyü kimi, Fransa hökuməti, erməni lobbisinin təsiri altına düşmüş Fransa Milli Assambleyası və Fransa Prezidenti Emmanuel Makron da görür və gözləri önünə Fransanın ondan da beşqat artıq Afrikada etdikləri vəhşiliklər gəlir. Emmanuel Makrona Ermənistanstandakı hərbi-siyasi məğlubiyyət psixoloji olaraq o qədər pis təsir edib ki, az qala özünə nəzarəti də itirib.

Azərbaycan Respublikasının İsrail Dövlətində (Təl-Əviv şəhərində) Səfirliyinin təsis edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 2-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının İsrail Dövlətində (Təl-Əviv şəhərində) Səfirliyi təsis edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının İsrail Dövlətində (Təl-Əviv şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının İsrail Dövlətində (Təl-Əviv şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
  - Azərbaycan Respublikasının İsrail Dövlətində (Təl-Əviv şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı maddi-texniki təchizat və maliyyələşdirilmə məsələlərini həll etsin;
  - bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
- Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Səfirliyin strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının Fələstin Dövlətində (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisinin təsis edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 2-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Fələstin Dövlətində (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisi təsis edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının Fələstin Dövlətində (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Fələstin Dövlətində (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisinin fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
  - Azərbaycan Respublikasının Fələstin Dövlətində (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı maddi-texniki təchizat və maliyyələşdirilmə məsələlərini həll etsin;
  - bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
- Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Təmsilçilik Ofisinin strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının Albaniya Respublikasında (Tirana şəhərində) Səfirliyinin təsis edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 2-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Albaniya Respublikasında (Tirana şəhərində) Səfirliyi təsis edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının Albaniya Respublikasında (Tirana şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Albaniya Respublikasında (Tirana şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
  - Azərbaycan Respublikasının Albaniya Respublikasında (Tirana şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı maddi-texniki təchizat və maliyyələşdirilmə məsələlərini həll etsin;
  - bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
- Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Səfirliyin strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının Keniya Respublikasında (Nayrobi şəhərində) Səfirliyinin təsis edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 2-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Keniya Respublikasında (Nayrobi şəhərində) Səfirliyi təsis edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının Keniya Respublikasında (Nayrobi şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Keniya Respublikasında (Nayrobi şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
  - Azərbaycan Respublikasının Keniya Respublikasında (Nayrobi şəhərində) Səfirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı maddi-texniki təchizat və maliyyələşdirilmə məsələlərini həll etsin;
  - bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
- Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Səfirliyin strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində Daimi Nümayəndəliyinin təsis edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 2-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində Daimi Nümayəndəliyi təsis edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikasının BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində Daimi Nümayəndəliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində Daimi Nümayəndəliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
  - Azərbaycan Respublikasının BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində Daimi Nümayəndəliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı maddi-texniki təchizat və maliyyələşdirilmə məsələlərini həll etsin;
  - bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
- Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Daimi Nümayəndəliyin strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı arasında 2023-cü il 14-17 mart tarixlərində Bədən Tərbiyəsi və İdman üzrə Nazirlərin və Yüksək Vəzifəli Şəxslərin VII Beynəlxalq Konfransının (MİNEPS VII), eləcə də əlaqədar yığıncaqların təşkilinə dair Ev Sahibliyi haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı arasında 2023-cü il 14-17 mart tarixlərində Bədən Tərbiyəsi və İdman üzrə Nazirlərin və Yüksək Vəzifəli Şəxslərin VII Beynəlxalq Konfransının (MİNEPS VII), eləcə də əlaqədar yığıncaqların təşkilinə dair Ev Sahibliyi haqqında" 2022-ci il oktyabrın 28-də Paris şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 25 noyabr 2022-ci il

"Prokurorluq orqanlarında qulluqda fərqlənməyə görə" və "Prokurorluq orqanları ilə səmərəli əməkdaşlığa görə" Azərbaycan Respublikası medallarının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 9-cu bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 23, maddə 996; 1993, № 23-24, maddə 676; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 5, maddə 251; 2003, № 12 (I kitab), maddə 677; 2005, № 4, maddə 291; 2006, № 10, maddə 846; 2007, № 3, maddə 213; 2008, № 6, maddələr 452, 472; 2009, № 1, maddə 4, № 5, maddə 312, № 7, maddələr 514, 515, № 12, maddə 974; 2010, № 3, maddə 174, № 11, maddə 960; 2011, № 11, maddə 992; 2012, № 7, maddə 664, № 11, maddələr 1036, 1048, 1061; 2013, № 5, maddələr 460, 478, № 10, maddə 1143, № 12, maddə 1477; 2014, № 6, maddələr 612, 623; 2015, № 12, maddə 1447; 2016, № 12, maddələr 1979, 2040; 2017, № 1, maddələr 16, 27, № 7, maddə 1311, № 10, maddə 1771, № 11, maddə 1962, № 12 (I kitab), maddələr 2242, 2269; 2018, № 2, maddə 168, № 3, maddə 387, № 5, maddələr 841, 859, 874, № 6, maddə 1190, № 11, maddə 2207, № 12 (I kitab), maddələr 2465, 2516; 2019, № 3, maddə 369, № 5, maddə 790, № 11, maddə 1693, № 12, maddə 1909; 2020, № 5, maddə 506, № 11, maddələr 1324, 1325, № 12 (I kitab), maddələr 1428, 1430; 2021, № 1, maddə 9, № 12, maddələr 1322, 1324, 1325; 2022, № 6, maddə 590, № 7, maddə 711)

"Prokurorluq orqanlarında qulluqda fərqlənməyə görə" və "Prokurorluq orqanları ilə səmərəli əməkdaşlığa görə" Azərbaycan Respublikası medallarının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 5 noyabr tarixli 623-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Prokurorluq orqanlarında qulluqda fərqlənməyə görə" və "Prokurorluq orqanları ilə səmərəli əməkdaşlığa görə" Azərbaycan Respublikası medallarının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 5 noyabr tarixli 623-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

- Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 5 noyabr tarixli 623-VIQD nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Prokurorluq orqanları ilə səmərəli əməkdaşlığa görə" Azərbaycan Respublikasının medalı haqqında Əsasnamə'nin 2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;
- həmin Əsasnamənin 2-ci maddəsində "dövlət orqanı" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu nəzərdə tutulur.
- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "Prokurorluq orqanlarında qulluq-

da fərqlənməyə görə" və "Prokurorluq orqanları ilə səmərəli əməkdaşlığa görə" Azərbaycan Respublikası medallarının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 5 noyabr tarixli 623-VIQD nömrəli Qanundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

"Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin və "Elmi adlar verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 iyun tarixli 728 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

"Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin və "Elmi adlar verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 iyun tarixli 728 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 6, maddə 1020) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- Həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə" üzrə:
  - 2.7.1-ci yarımbənddən "iddia olunan" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.2-ci yarımbəndə "ingilis" sözündən əvvəl "dissertasiyanı Azərbaycan və ya rus dillərində yazan və müdafiə edən iddiaçıları üçün" sözləri əlavə edilsin;
  - 2.7.3-cü yarımbəndə "əcnəbi" sözündən əvvəl "dissertasiyanı Azərbaycan dilində yazan və müdafiə edən" sözləri əlavə edilsin;
  - 2.7.4-cü yarımbənddə "ingilis" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.5-cü yarımbənddə "aktuallığı," sözündən sonra "predmeti," sözü əlavə edilsin;
  - 2.7.6-cü yarımbənddə "Azərbaycan" sözündən sonra "ingilis" sözü əlavə edilsin;
  - 2.7.7-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.8-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.9-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.10-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.11-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.12-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.13-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.14-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;
  - 2.7.15-cü yarımbənddə "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti" sözləri çıxarılsın;

"5.52. Gizli səsvermə zamanı dissertasiya şurasının iclasında iştirak edən müdafiənin keçirildiyi ixtisas üzrə dissertasiya şurasının üzvləri və dissertasiya şurasının digər üzvləri forması Komissiya tərəfindən müəyyən edilən bülletenlər vasitəsilə səs verilir.;"

- 5.53-cü bənddə "şura" sözü "iclasda iştirak edən dissertasiya şurası" sözləri ilə əvəz olunsun və həmin bəndə "dissertasiya şurasının" sözlərindən sonra "iclasda iştirak edən" sözləri əlavə edilsin;
- 5.54-cü bəndin birinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

- "Hesablama komissiyasının protokollunda əvvəl müdafiənin keçirildiyi ixtisas üzrə dissertasiya şurası üzvlərinin səsverməsinin nəticəsi, sonra dissertasiya şurasının digər üzvlərinin səsverməsinin nəticəsi göstərilir.;"
- 6.2-ci bəndin birinci cümləsinə birinci halda "Azərbaycan" sözündən sonra "ingilis" sözü əlavə edilsin;
- 6.5-cü bənddə "onu vəsatət qaldıran elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsinə və ya müdafiənin keçirildiyi dissertasiya şurasına qaytarır" sözləri "iddiaçıya elmi dərəcə verilməsindən imtina barədə qərar qəbul edir" sözləri ilə əvəz edilsin.
- Həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Elmi adlar verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə" üzrə:
  - 1.3-cü bəndə birinci halda "iddiaçılara" sözündən sonra "elmi dərəcənin verildiyi elm sahəsində" sözləri əlavə edilsin;
  - 2.1-ci, 3.1-ci və 3.6-cı bəndlərdə "təşkilatların" sözləri "təşkilatlarda" sözləri ilə əvəz olunsun və birinci halda "direktor" sözündən sonra "(rəhbər)" sözü əlavə edilsin;
  - 2.3-cü, 2.6-cı, 3.3-cü və 3.9-cü bəndlərdən "əməkdar mədəniyyət işçisi" sözləri çıxarılsın;
  - 2.4. 2.6.1-ci yarımbənddən hər iki halda "əməkdar mədəniyyət işçisi və ya" sözləri çıxarılsın;
  - 2.5. 2.6.6.1-ci və 2.8.6.1-ci yarımbəndlərdən "(azı ikisi həmmüəllifsiz)" sözləri çıxarılsın;
  - 3.1.5.2-ci yarımbəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 3.6.5.3-cü yarımbənd əlavə edilsin:
    - "3.6.5.3. iddiaçının siyahısı Komissiya tərəfindən müəyyən edilən beynəlxalq xülasələndirmə və indeksləmə sistemlərində (bazalarında) H-indeksi humanitar və ictimai elmlər üzrə azı beş, dəqiq və təbiət elmləri üzrə azı on olmalıdır (özünə istinadlar istisna olmaqla).;"
    - 3.7.6.2-ci yarımbəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 3.7.6.3-cü yarımbənd əlavə edilsin:
      - "3.7.6.3. iddiaçının siyahısı Komissiya tərəfindən müəyyən edilən beynəlxalq xülasələndirmə və indeksləmə sistemlərində (bazalarında) H-indeksi humanitar və ictimai elmlər üzrə azı beş, dəqiq və təbiət elmləri üzrə azı on olmalıdır (özünə istinadlar istisna olmaqla).;"
      - 3.12.5-ci, 3.13.4-cü və 3.14.5-ci yarımbəndlərdən "(azı ikisi həmmüəllifsiz)" sözləri çıxarılsın;
      - 5.7-cü bənddə "onu vəsatət qaldıran elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsinə və ya müdafiənin keçirildiyi dissertasiya şurasına qaytarır" sözləri "iddiaçıya elmi ad verilməsindən imtina barədə qərar qəbul edir" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2022-ci il

Qətiyyətli və prinsipial mövqe

Azərbaycan heç bir ölkə ilə, heç bir beynəlxalq qurumla Qarabağdan danışmaq fikrində deyil

Əvvəli 1-ci sah.

Ermənilərin iddia etdikləri Qarabağ status məsələsi də müzakirə mövzusu deyil. Bu görüşlərdə keçmişdə qalmış Minsk qrupunun da adı çəkilir. Məsələn, son olaraq Soçi görüşündə imzalanan bəyanat da göstərdi ki, Azərbaycan Vətən müharibəsindən sonra yaranmış yeri reallıqlardan irəli gələrək maraqlarını qətiyyətli təmin edir. Görünən odur ki, Prezident İlham Əliyev yürütdüyü diplomatiya nəticəsində müharibənin başa çatmasından sonra yaranan bu reallıqlar siyasi mərkəzlər tərəfindən qəbul edilir.

Bəli, Vətən müharibəsində torpaqlarımızı işğaldan azad edilməsi ilə status söhbətləri də birdəfəlik bağlandı. Ölkəmizin ərazisində yaşayan ermənilərin məsələsi isə Azərbaycanın öz daxili işidir. Noyabrın 25-də ADA Universitetində keçirilən "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda iştirakçıların suallarını cavablandıran Prezident İlham Əliyev bir daha bu mövzuya toxunaraq deyib: "İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Ermənistan müəyyən illüziya yaranıb ki, onlar bizimlə Qarabağla bağlı danışımağa davam edəcəklər. Biz əvvəldən deməmişdik ki, bu, qətiyyətlə mümkün deyil. Biz heç bir ölkə ilə, heç bir beynəlxalq qurumla Qarabağdan danışmaq fikrində deyilik. Qarabağ münacişəsi

həll olunub, bu, bizim ərazimizdir, hamı tərəfindən tanınır və bizim daxili işimizdir". Xatırladaq ki, noyabrın 17-də Avropa İttifaqının Şərqi Tərəfdaşlığı üzrə xüsusi elçisi Dirk Şuebelin rəhbərlik etdiyi, Avropa İttifaqının və bir sıra üzv ölkələrin Şərqi Tərəfdaşlığı üzrə mülki şəxslərinin daxil olduğu nümayəndə heyətini qəbul edərkən də Prezident İlham Əliyev qeyd etmişdi ki, Ermənistanın Azərbaycanı erməni azlığına aid məsələləri sülh sazişinə salmaq istəməsi mümkün deyil, ölkəmiz buna razılıq verməyəcəkdir.

Sülh prosesinin pozulması Ermənistanla baha başa gələcək

Azərbaycanın Ermənistanla münasibətlərinin normalaşdırılması ilə bağlı mövqeyi aydın və dəqiqdir. Bu məsələdə Azərbaycanın mövqeyi beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanır, sülhün ödə olummasına xidmət edir. Lakin üzərinə götürüldüyü öhdəliklərə və üçtərəfli görüşlərdəki razılaşmalara rəğmən Ermənistan normalaşdırma prosesinə və bölgədə sülhün bərqərar olması söylərinə maneçilik törədir. Ermənistanın pozuculuq siyasətində əsas dəstək verən isə Fransadır.

Qeyd edək ki, oktyabrın 6-da keçirilən Praqa görüşü və Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıması ölkəmizin Vətən müharibəsindən sonra növbəti diplomatik qələbəsi oldu. Lakin görünən odur

ki, Fransa Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması ilə razılaşmaq istəmir, yaxud bu prosesdə Azərbaycanın uğurlarını həzm edə bilmir. Çünki Fransa Prezidentinin Praqa görüşündən 6 gün sonra verdiyi müsahibəni başqa cür şərh etmək mümkün deyil. Fransa Senatının və Milli Assambleyasının təxribatçı addımları isə yalnız vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edir, sülh gündəliyinin həyata keçirilməsinə, iki ölkə arasında münasibətlərin normalaşdırılmasına zərbə vurur. Bu cür qərəzli addımlar Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesinə qeyri-adekvatdır.

Bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, Fransanın Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesində hansısa formada iştirakı, ümumiyyətlə, mümkün deyil. Bunu Ermənistanın da dərk edir. Ona görə Ermənistanın baş naziri N.Paşinyanın dekabrın 7-də Brüsseldə keçirilən görüşdə Fransanın Prezidentinin iştirakını da istəməsi danışıqları pozmaqdan başqa bir şey deyil. Noyabrın 25-də ADA Universitetində keçirilən "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda Praqa görüşündən sonra Fransanın təxribatçı addımları üçtərəfli görüşü pozdu. Prezident İlham Əliyev bəyan etdi ki, belə bir şəraitdə Fransa Azərbaycan və Ermənistan

arasında sülh danışıqlarında iştirak edə bilməz: "Onları bu formatdan kənarlaşdıraraq biz yox, özürü oldu. Çünki nə Rusiya, nə də Amerika, keçmiş Minsk qrupunun hansısa həmsədri heç vaxt rəsmən, yəni müharibədən sonrakı dövrə tərəf tutmayıb, yalnız Fransa tutub. Deməli, bu o deməkdir ki, dekabrın 7-də Brüssel görüşü baş tutmayacaq və baxacaq görək, hansı alternativimiz olacaq, vasitəçi kim olacaq, platforma harada olacaq. Mən Ermənistanın baş nazirinin bu qərarını sülh prosesini pozmaq cəhdi hesab edirəm, çünki onlar təsəvvür edə bilirdilər ki, biz buna qarşı olacağıq".

Azərbaycan Vətən müharibəsindəki yeni reallıqlar müstəvisində maraqlarını qətiyyətli təmin edir. İndiyədək keçirilmiş görüşlərin məntiqi sonluğu sülh sazişi olmalıdır. Bu prosesdə isə ermənilərin Qarabağla bağlı iddialarına yer yoxdur. Ona görə Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, ola bilsin ki, Ermənistan tərəfi heç bir noticiyəntimli sənədi olmadan prosesini sona çatdırmaq üçün işğal zamanı da istifadə etdiyi köhnə taktikadan istifadə etmək qərarına gəlib.

Ermənistanın köhnə taktikasının sonu isə Vətən müharibəsindən yaxşı məlumdur. Bu mənada sülh prosesinin pozulması Ermənistanla baha başa gələcək.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Möhtəşəm birliyin gücü

Qardaşlıq münasibətləri Azərbaycan, Türkiyə və Pakistanı təhdidlər qarşısında daha güdrətli edir

Əvvəli 1-ci sah.

2020-ci il dekabrın 10-da Vətən müharibəmizin qələbə ilə başa çatmasından cəmi bir ay sonra, Azadlıq meydanında keçirilən təntənəli Zəfər paradında qardaş ölkənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da iştirak etdi. İki qardaş ölkə möhtəşəm qələbə qürurunu birlikdə yaşadı.

Eləcə də Pakistan Azərbaycana on çox siyasi və mənəvi dəstəyini ifadə edən dövlətlərdən oldu. 44 günlük müharibənin ilk günündə Pakistan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı bəyanatda deyilirdi ki, erməni silahlı qüvvələri tərəfindən sentyabrın 27-də Azərbaycanın Tərtər, Ağdam, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının kəndlərini mülki əhalisini intensiv atəşə tutması n qınayır və bu, növbəti təxribatdır: "Bu, bütün bölgənin sülh və təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdiddir. Pakistan qardaş Azərbaycan xalqının yanındadır və onun ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağla bağlı olan qətnamələrinə əsaslanan mövqeyini dəstəkləyir".

2020-ci il oktyabrın 28-də Pakistan Milli Assambleyası Ermənistanın Azərbaycanı qarşı təcavüzünü və Ermənistan silahlı qüvvələrinin ölkəmizin mülki əhalisinə qarşı qəddar hücumlarını qəti şəkildə pisləyən qətnamə qəbul etdi.

Vurğulayaq ki, Pakistan Ermənistanın Azərbaycana qarşı otuzillik işğalı dövründə bu dövlətlə diplomatik əlaqə qurmaq üçün üç ölkədən biridir.

Üçtərəfli formatda sıx əməkdaşlıq

Postmüharibə dövründə Azərbaycanın Türkiyə və Pakistanla əlaqələri bütün sahələr üzrə yüksələn xətt üzrə inkişaf etməyə başladı və bu gün də bu, sürətlə davam edir. Bu baxımdan Milli Qurtuluş Günündə - 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bütün türk dünyasını qürur ünvanı Şuşada tarixi Şuşa Bəyannaməsini imzalaması iki qardaş ölkənin tarixən mövcud olan əlaqələrini mütəfəhşəlik səviyyəsinə yüksəltmək baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb etdi.

2022-ci il sentyabrın 16-da Səmərqənddə Prezident İlham Əliyev Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Şahbaz Şərifli ilə görüşdə ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən Qoşulmamış Hərəkəti, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində çox sıx əməkdaşlıq etdiyini

diqqətə çatdırmış, Azərbaycan, Pakistan və Türkiyənin üçtərəfli formatda da çox sıx əməkdaşlıq etdiyini vurğulamışdı.

Azərbaycan Vətən müharibəsini zəfərlə yekunlaşdırdıqdan sonra işğaldan azad etdiyi ərazilərdə quruculuq, bərpa işləri aparır, Böyük qayıdışa hazırlıq görür.

Hələ müharibənin gedişində Prezident İlham Əliyev söyləmişdi ki, biz Qarabağın yenidən qurulmasında yalnız dost şirkətləri görməkdə məmnun olacağıq, Azərbaycanın haqq səsinə, ədalətli mövqeyinə dəstək verən şirkətləri görməkdə maraqlıyıq.

Bu gün Türkiyə Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun yenidən qurulmasında daha çox fəallıq göstərən dövlətlərdən biridir. Pakistan da istər işğal dövründə, istər müharibə zamanı, istərsə də torpaqlarımızın azad edilməsindən sonra hər zaman ölkəmizin yanında olub.

2022-ci il noyabrın 25-də keçirilən "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda Prezident İlham Əliyev də bəyan etdi ki, bizim Pakistanla mükəmməl əlaqələrimiz var: "Mən son bir neçə ay ərzində Pakistanın Baş naziri cənab Şahbaz Şərifli ilə iki dəfə görüşmüşəm. Biz ikitərəfli əlaqələrimizin gündəliyini geniş şəkildə müzakirə etmişik. Bu, dostluq və qardaşlıq gündəliyidir. Biz Azərbaycanla Ermənistan arasında ki əlaqələrə bağlı nümayiş etdirdiyi davamlı dəstəyə görə Pakistana çox minnətdarıq".

İlham ƏLİYEV: "Biz qardaş və dostuq. Biz mütəfəhşik"

Sözəgedən konfransda "Mən Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri haqqında danışımağa başlasam, biz onda görək bir neçə gün burada olaq", - deyər vurğulayan İlham Əliyev söylədi ki, "Biz qardaş və dostuq. Biz mütəfəhşik".

İlham Əliyev əminliyini bildirdi ki, Türkiyə ilə əməkdaşlıq bütün sahələrdə

yalnız güclənəcək və bu, regional sabitliyin mühüm meyandır: "Bu meyar hamı tərəfindən nəzərə alınmalıdır. Çünki iki ölkə olaraq biz öz potensialımızı birləşdiririk və bir yerdə biz daha güclüyük, növbəti ayrılıqda. Bu, aydındır. Türkiyənin potensialı artır. Azərbaycanın potensialı da artır. Növbəti iqtisadi və sənaye, o cümlədən hərbi gücü artır. Bu gün dünya görür ki, bu, hər ölkə üçün bir nömrəli meyandır".

Prezident onu da diqqətə çatdırdı ki, beləliklə, müdafiə infrastrukturuna sərma-yələr, ümumi təşəbbüslər, birgə hərbi təlimlər göz qabağındadır.

"Bizim Türkiyə ilə dövrü əsaslarla bir il ərzində 10-dan artıq birgə hərbi təlimlərimiz olub. Onlar həm Türkiyədə, həm də Azərbaycanda təşkil olunub. Bu, regional sabitliyin və təhlükəsizliyimizin mühüm meyandır" söyləyən İlham Əliyev bəyan etdi ki, Azərbaycana və ya Türkiyəyə qarşı məkrli planları olanlar bilməlidirlər ki, türk ordusu tək deyil, orada həmçinin bizim ordu da var: "Bizim ordu isə tək deyil, o cümlədən orada türk ordusu da var. Sərəhdəmişdə təxribatları planlaşdırırlar, bizi qorxutmağa çalışanlar bu planlarını yaddan çıxarmalıdırlar".

Göründüyü kimi, bu gün üç qardaş ölkə - Azərbaycan, Türkiyə, Pakistan bütün cəhətlərdə eyni səngərdə dayanıblar və qarşılaşdıqları problemləri birliklərinin gücü sayəsində müvəffəqiyyətlə dəf ediblər və bundan sonra da edəcəklər.

Ötən gün Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Pakistanın Baş naziri Şahbaz Şərifli ilə İstanbulda keçirilən ikitərəfli və heyətlərarası görüşlərdən sonra mətbuata verdiyi bəyanatda dedi ki: "Qardaş Pakistan və can Azərbaycanla üçtərəfli əməkdaşlığımız da sürətlə inkişaf edir".

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə perspektivdə 5 istiqamətdə layihələr həyata keçirilə bilər

Əvvəli 1-ci sah.

Bu layihələrdən biri bu yaxınlarda Zəngilanın işğaldan azad edilməsi gündə Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri tərəfindən təntənəli açılış mərasimi olan Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanıdır. Bu, bütün region üçün çox böyük hadisədir".

"Böyük Qayıdış" layihəsi çərçivəsində artıq 326 nəfər Ağal köndünə köçürülüb. Köndə köçürülən əhali üçün şərait yaradılır, dövlət qurumları vasitəsilə infrastruktur obyektleri qurulur, müxtəlif layihə və tədbirlər həyata keçirilir. Zəngilan rayonu ərazisində dörd su-elektrik stansiyasının tikintisi davam etdirilir. Horadiz-Ağbəd dəmir yolunun isə gələcək ilin sonuna kimi tikintisinin yekunlaşacağı gözlənilir.

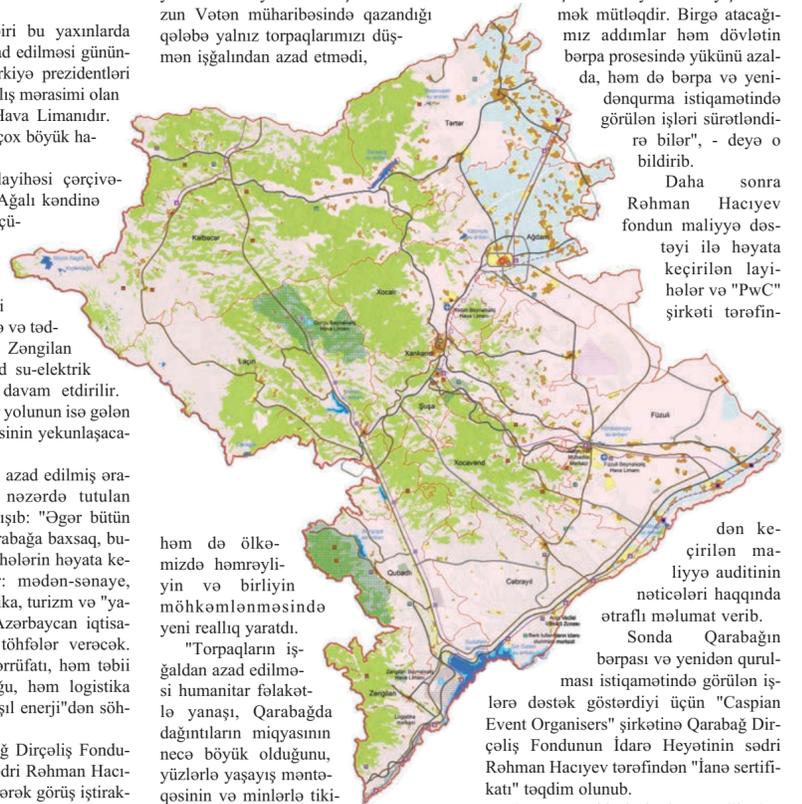
V.Hacıyev işğaldan azad edilmiş ərazilərdə perspektivdə nəzərdə tutulan planlar barədə də danışdı: "Əgər bütün Şərqi Zəngəzür və Qarabağa baxsaq, burada 5 istiqamətdə layihələrin həyata keçirilməsi mümkündür: mədən-sənaye, kənd təsərrüfatı, logistika, turizm və "yaşıl enerji". Zəngilan Azərbaycan iqtisadiyyatına çox böyük töhfələr verəcək. Burada həm kənd təsərrüfatı, həm tətbiqi elmlər mərkəzləri, həm logistika və turizm, həm də "yaşıl enerji"dən söhbət gedir".

Daha sonra Qarabağ Dirçəliş Fondunun İdarə Heyətinin sədri Rəhman Hacıyev təqdimatla çıxış edərək görüş iştirakçılarına fondun əsas fəaliyyət istiqamətləri, görülmüş işlər və nəzərdə tutulan layihələr barədə geniş məlumat verdi. R.Hacıyev torpaqlarımızı işğaldan azad olunmasından sonra qarşılaşdığımız mənzərə ilə bağlı danışıqlar qeyd etdi ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əli-

yev rəhbərliyi altında rəşadətli ordumuzun Vətən müharibəsində qazandığı qələbə yalnız torpaqlarımızı düşmənlə işğaldan azad etmədi,

üçün həmrəylik nümayiş etdirmək mütəəddir. Birgə atacağı addımlar həm dövlətin bərpa prosesində yekünü aza da, həm də bərpa və yenedənqurma istiqamətində görülən işləri sürətləndirirə bilər", - deyər o bildirdi.

Daha sonra Rəhman Hacıyev fondun maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən layihələr və "PwC" şirkəti tərəfin-

həm də ölkəmizdə həmrəyliyin və birliyin möhkəmlənməsində yeni reallıq yaradı.

"Torpaqların işğaldan azad edilməsi humanitar fəlakətlə yanaşı, Qarabağda dəyişikliklərin miqyasının necə böyük olduğunu, yüzlərlə yaşayış məntəqəsinin və minlərlə tiki-linin erməni işğalçıları tərəfindən Yer üzündən demək olar ki, tamamilə silindiyini, regionun ekologiyasına böyük zərər vurulduğunu üzə çıxartdı. Buna görə də döyən zərərini nəticələrini tez bir zamanda aradan qaldırmaq və Qarabağı yüksək rifahlı regiona çevirmək

dən keçirilən maliyyə auditinin nəticələri haqqında ətraflı məlumat verdi.

Sonda Qarabağın bərpası və yenidən qurulması istiqamətində görülən işlərə dəstək göstərdiyi üçün "Caspian Event Organisers" şirkətinə Qarabağ Dirçəliş Fondunun İdarə Heyətinin sədri Rəhman Hacıyev tərəfindən "İlan sertifikatı" təqdim olunub.

Görüş müzakirələrlə davam edib. Qarabağın bərpa və quruculuq prosesində şirkətlərin rolu müzakirə edilib, təkliflər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Operativ və təhlükəsiz...

Orta dəhlizin beynəlxalq əhəmiyyəti böyükdür

Əvvəli 1-ci sah.

Bu dəhliz Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu çərçivəsindəki nəqliyyat imkanlarını daha çox artırmaq potensialına malikdir.

İlham ƏLİYEV: "Türk dövlətləri arasında əməkdaşlıq Orta dəhliz layihəsinə əsas töhfə olacaq"

Prezident İlham Əliyev də Orta dəhliz cəhdi perspektivlərə malik olduğunu, bu məsələdə türk dövlətlərinin birliyinin vacibliyini vurğulayıb. Dövlət başçısı noyabrın 25-də Bakıda keçirilmiş "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda bildirdi ki, türk dövlətləri arasında əməkdaşlıq Orta dəhliz layihəsinə əsas töhfə olacaq: "Çünki coğrafiyaya nəzər saldıqda Özbəkistan, Türkmənistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Xəzər dənizinin bu sahiliində Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyənin olması əlavə imkanlar yaradır. Bu gün müzakirə etdiyimiz kimi, biz tran-

zitiv yüklərin həcmində artırdığını görürük".

Prezident, həmçinin qeyd etdi ki, digər böyük oyunçuların bu marşrutu etibarlı, təhlükəsiz və iqtisadi baxımdan cəlbəedici hesab etməsi vacibdir: "Bunun üçün bizdə sabitlik, etibarlılıq var. Biz geniş şəkildə tarif siyasəti üzərində işləməliyik".

Noyabrın 25-də Qazaxıstanın Aktau şəhərində keçirilən üçtərəfli görüşdə isə Türkiyə, Azərbaycan və Qazaxıstan ərazisindən keçən Orta dəhliz marşrutunun inkişafı və istismarına dair "2022-2027-ci illər yol xəritəsi" imzalanıb. Sənəd qarşılıqlı faydalılığı artırmaq, regional əlaqələri gücləndirmək məqsədi daşıyır. Bu bir daha təsdiq edir ki, Orta dəhlizin yaradılması ölkəmizin mühüm tranzit uğurudur.

Son dövrlər Orta dəhlizdən istifadə edilməklə yükdaşımaların həcmində artması da bu dəhlizin əhəmiyyətindən xəbər verir. Dövlət başçısı tranzit yüklərin həcmi ilə bağlı bildirdi ki, "cari ildə artım 70 faizdir, növbəti ildə bundan da çox olacaq". Görünən odur ki, ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yaradılan

müasir nəqliyyat və logistika infrastrukturunu tranzit yüklərin həcmində artırmaq, Azərbaycanı mühüm nəqliyyat mərkəzinə çevirməklə yanaşı, türk dövlətləri, eləcə də digər xalqlar və ölkələr arasındakı münasibətlərin inkişafına töhfə verir. Müxtəssislərin fikrincə, Orta dəhliz yaxın 5 il ərzində dünyanın ən təhlükəsiz və operativ dəhlizlərindən birinə çevriləcək.

Zəngəzur dəhlizi Orta dəhliz marşrutunun əsas tərkib hissəsidir

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Rüşət Quliyev deyib ki, Orta dəhlizin beynəlxalq əhəmiyyəti böyükdür, bu dəhlizdən Avropa, eləcə də Çin, Qazaxıstan, Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan fayda götürür: "Orta dəhliz Çindən Türkiyəyə, eləcə də Avropa ölkələrinə və əks istiqamətdə yükdaşımaların artırılmasına xidmət edir. Bu dəhliz üzrə yüklər orta hesabla 20-25 gün ərzində Çindən Avropaya çatdırılır. Operativlik və təhlükəsizlik bu nəqliyyat dəhlizinin əsas

üstünlüklərindən biridir. Orta dəhlizin yükdaşımalarının həcmində artmasına səbəb olması Azərbaycanın, eləcə də dəhlizin iştirakçısı olan digər ölkələrin iqtisadiyyatı üçün ciddi töhfədir. Görünür, ölkəmizin "dəmir yumruq" doktrinası siyasi və iqtisadi faydalarını verməyə davam edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən layihələr ölkəmizin bu gün dünyanın əsas nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrilməsinə zəmin yaradıb".

Deputat həmçinin qeyd etdi ki, Orta dəhliz vasitəsilə daha çox yükün daşınmasına nail olmaq üçün Zəngəzur dəhlizinin açılması da vacibdir: "Hər kəsə bəllidir ki, Zəngəzur dəhlizi açılırsa, region üzərindən daşınan yüklərin həcmi daha çox artacaq. Yeni Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutundan daha effektiv istifadə üçün Zəngəzur dəhlizi yeni imkanlar yarada bilər. Bu dəhliz regionun nəqliyyat və infrastruktur xəritəsini müsbət istiqamətdə dəyişmək gücünə malikdir".

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Avrasiya üçün ticarət körpüləri yaradır

İlham Əliyevin qlobal təşəbbüsləri mühüm beynəlxalq layihələrin reallaşmasına böyük töhfə verir

Cənubi Qafqazın aparıcı ölkəsi kimi geoiktisadi və geosiyasi mövqeyindən maksimum yararlanaraq, regionlararası nəqliyyat-logistika əlaqələrinin yaradılmasında fəal iştirak edən Azərbaycan mühüm qlobal layihələrin reallaşmasına böyük töhfə verir.

Hazırda Azərbaycan "Şərqi-Qərb" və "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri layihələrinin fəal iştirakçısı olaraq həm də "Cənub-Qərb" və "Şimal-Qərb" layihələri üzərində iş aparır. Bütün bunlar isə bir daha təsdiqləyir ki, İlham Əliyev Azərbaycanı nəinki Cənubi Qafqazda, ümumilikdə Avroatlantika geosiyasi arealında öz sözü və mövqeyi olan dövlətə çevirib və qlobal layihələri ilə ölkəmizi etibarlı tərəfdaş kimi tanıdıb.

Zəngəzur Orta dəhliz üzərində yerləşən mühüm nəqliyyat mərkəzi olacaq

ADA Universitetində keçirilən "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda Prezident İlham Əliyev bir məsələyə bir daha toxunaraq Azərbaycanın bununla bağlı tutduğu mövqə və atdığı addımları, gələcək planları barədə ətraflı məlumat verib.

Dövlət başçısı ilk növbədə onu deyib ki, əgər beynəlxalq birlik, xüsusən də qlobal layihələri reallaşdırmaq üçün bütün dövlətlər bütün proseslərin uğurla həyata keçməsinə istəyirlərsə, ilk növbədə bölgədə sülhün təminatı reallaşmalıdır. Bu, baş verərsə, bir çox qlobal layihələr gerçəkləşə bilər: "Əlbəttə, təhlükəsizlik və iqtisadi potensial olmadan bütün region ölkələrinə fayda verəcək Orta dəhlizin tam istismara verilməsi məqsədinə nail olmaq mümkün olmayacaq. Təbii ki, istənilən gəmişmiş qıyılı layihənin icrası üçün önəmli elementlərdən biri sabitlikdir. Azərbaycanda uzun illərdir ki, sabitlik var və bu, bizim iqtisadi inkişafımızın əsas amillərindən biridir".

İlham Əliyev vurğulayıb ki, hazırda Azərbaycanın beynəlxalq arenada oynadığı rol həmçinin daxili siyasət sayəsində əmələ gəlib. Çünki güclü iqtisadiyyat, siyasi, iqtisadi sabitlik və hökumət siyasətimizin proqnozlaşdırılması - bütün bu amillər körpülərin və mümkün qədər çox ölkə ilə daha yaxın münasibətlərin qurulması ilə yanaşı, bugünkü reallığa gətirib çıxarıb. Buna görə siyasi sabitlik, təhlükəsizlik, iqtisadiyyat - bütün bu amillər çox vacibdir. Bununla

yanaşı, Orta dəhlizin bir hissəsi olan hər bir ölkənin daxilində etdikləri də vacibdir. Başqa sözlə desək, fiziki nəqliyyat və logistika infrastrukturunu yaratmaq üçün onlara aid ev tapşırığının yerinə yetirilməsi səviyyəsinin nə yerdə olduğu da vacibdir.

Bu gün Azərbaycan şərq-qərbi birləşdirən nəqliyyat qovşağı və logistik mərkəzdir. İkinci Qarabağ müharibəsində əldə edilmiş böyük zərflər sonra yaranmış yeni reallıqlara uyğun addım atan İlham Əliyevin işğaldan azad edilən torpaqlarımızda reallaşdırıldığı yeni layihələr Azərbaycanın geosiyasi və geoiktisadi imkanlarını gətirəcək daha da yüksəlməsinə şərtləndirir. Bu xüsusda yaxın zamanlarda reallığa çevriləcək Zəngəzur dəhlizinin həm bölgə, həm də ümumilikdə Avrasiya arealı üçün böyük əhəmiyyəti danılmaz faktır.

Zəngəzur dəhlizi ölkəmizin ərazisindən keçməklə, Asiya ilə Avropayı birləşdirən "Şərqi-Qərb" dəhlizinin bir hissəsinə çevriləcək. Bu, Azərbaycan-Avropa iqtisadi əlaqələri Asiya ilə birləşdirən yeni bir nöqtədir.

Bu dəhliz həmçinin qarşıda Türkiyə Respublikası üçün önəmli iqtisadi imkanlar tanıyacaq. Türkiyə bu dəhlizdən istifadə edərək əsas iqtisadi tərəfdaşlarından biri olan Azərbaycanı dərindən əhatə edəcək. Bütün bunlar, əlbəttə ki, İlham Əliyevin müstəqil siyasətinin və uğurlu xarici diplomatiyasının real təzahürüdür.

Dünyanın aparıcı dövlətləri və təşkilatlarının Azərbaycanı Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik zəmanətini təmin etməsi əbəs yerə deyil. Çünki Azərbaycan Xəzər dənizi regionunda əvəzolunmaz tərəfdaş kimi böyük dəyərə malik olduğunu artıq həyata keçirdiyi qlobal miqyaslı layihələrlə təsdiqləyib.

Məhz İlham Əliyevin təşəbbüsü və liderliyi ilə həyata keçirilən bir çox nəhəng layihə regionun, Avrasiya məkanının enerji və nəqliyyat xəritəsinə dəyişdirib, bölgənin və daha geniş coğrafiyanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, nəqliyyat-kommunikasiya, logistika infrastrukturunun inkişafına mühüm təsir göstərib.

Ermənistan sərhədindən uzaqda deyil. Ona görə də sirs deyil ki, bu hava limanı həmçinin təhlükəsizlik baxımından əhəmiyyət kəsb edəcək. Azərbaycanın keçən illərin həcmində artmış və Azərbaycanın yük təyinatları parkının genişləndiyini nəzərə alsaq, düşünürəm ki, bu, bizim yük təyinatları parkımız üçün təyinat məntəqələrindən olmalıdır və ola bilər. Yerləşməsi baxımından o, Avropaya yaxındır, cənuba daha yaxındır və ümumiyyətlə, Zəngəzur Zəngəzur nəqliyyat dəhlizi üzərində yerləşən mühüm nəqliyyat mərkəzi olacaq".

Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında açar rolunu oynayan dövlət

Hazırda dünyanın geosiyasi və iqtisadi gündəminin əsas mövzularından birini təşkil edən Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında Azərbaycan əsas açar rolunu oynayan dövlətlərdən biri kimi qəbul olunmaqdadır. Çünki Azərbaycanın iştirakı olmadan bölgədə və geniş mənada yerləşdiyimiz qitədə enerji təhlükəsizliyi məsələləri tam şəkildə həll oluna bilməz. Bunun təhlükəsizlik, tərəfdaşlıq etdiyimiz böyük dövlətlərdən biri olduğunu da bilməliyik.

Azərbaycanın qitədə, həqiqətən də, enerji təhlükəsizliyinin təminatında mühüm rol oynaması ölkə sərhədlərindən kənar, özü də ən yüksək səviyyələrdə etiraf olunmaqdadır. Bütün bunlar, əlbəttə ki, İlham Əliyevin müstəqil siyasətinin və uğurlu xarici diplomatiyasının real təzahürüdür.

Dünyanın aparıcı dövlətləri və təşkilatlarının Azərbaycanı Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik zəmanətini təmin etməsi əbəs yerə deyil. Çünki Azərbaycan Xəzər dənizi regionunda əvəzolunmaz tərəfdaş kimi böyük dəyərə malik olduğunu artıq həyata keçirdiyi qlobal miqyaslı layihələrlə təsdiqləyib.

Məhz İlham Əliyevin təşəbbüsü və liderliyi ilə həyata keçirilən bir çox nəhəng layihə regionun, Avrasiya məkanının enerji və nəqliyyat xəritəsinə dəyişdirib, bölgənin və daha geniş coğrafiyanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, nəqliyyat-kommunikasiya, logistika infrastrukturunun inkişafına mühüm təsir göstərib.

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin gətirdiyi zamanda Azərbaycanın enerji resurslarına olan ehtiyacın artması bu prosesə daha da aktuallaşdırıb.

Elə bunun nəticəsidir ki, cari ilin iyul ayında Avropa Komissiyası Azərbaycanla enerji təchizatını iki dəfə artırmaq üçün anlaşma memorandumunu imzalayıb.

Əvvəla bunun üçün Azərbaycanda potensial mövcuddur, ölkəmizin gələcək illərdə istismara verməyi planlaşdırıldığı yeni qaz yataqları var. Bunların sırasında "Abşeron", "Ümid", "Babək", "Asiman" və "Şəfq" yataqlarının qeyd etmək olar.

Digər tərəfdən enerji şirkətimiz olan SOCAR-da ciddi islahatlar aparılıb. Yeni korporativ rəhbərlik, şəffaflıq və səmərəlilik bizə əlavə qaz tutumlarına qənaət etməyə imkan verəcək. Həmçinin bərpaolunan enerji mənbələri ilə bağlı artıq beynəlxalq investitorlarla başladılan layihələr də mövcuddur. Bütün bunların reallaşdırılması Azərbaycanın etibarlı tərəfdaşlığını daha da möhkəmləndirən amillərdir.

Ümumiyyətlə isə, Azərbaycanın isbat edilmiş qaz ehtiyatı 2,6 trilyon kubmetrdir. Ən böyük yataq olan "Şahdəniz" də bir trilyon kubmetr qaz ehtiyatı var.

Son iki ildə tələbatın və qiymətlərin artması fonunda 2020-ci ilin dekabrından etibarən "Cənub qaz dəhlizi" vasitəsilə Avropaya mavi qaz nəql edən Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı qlobal liderliyi daha da yüksəlib.

"Cənub qaz dəhlizi"nin istifadəyə verilməsi ilə Avropaya qaz ixracının başlanması Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı qlobal liderliyi daha da yüksəlib. "Cənub qaz dəhlizi"nin istifadəyə verilməsi ilə Avropaya qaz ixracının başlanması Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı qlobal liderliyi daha da yüksəlib.

Artan ixracın nəticəsi isə əlavə dividend deməkdir. Belə ki, Azərbaycanın mavi qazdan əldə etdiyi gəlirlər artıq neft gəlirləri ilə bərabərlişib. Qazdan əldə olunan gəlirlər ölkəmiz üçün əhəmiyyətli valyuta mənbəyidir. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycanın iqtisadi qüdrəti gündən-günə daha da artır. İqtisadi güc isə istənilən qlobal layihənin uğurlu icrasının təminatıdır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

"Orta Dəhliz boyunca: geopolitika, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" konfransının iştirakçıları Ağdamda səfər ediblər

Noyabrın 26-da "Orta Dəhliz boyunca: geopolitika, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfrans iştirakçıları Ağdamda səfər ediblər.

Fransa, İsrail, İsveçrə, İtaliya, Gürcüstan, Kanada, Misir, Pakistan, Polşa, Rumıniya, Rusiya və Türkiyənin aparıcı beynəlxalq mərkəzlərinin rəhbərləri və nümayəndələri şəhərdə işğal zamanı tərdəmiş dağıntıları yerində müşahidə ediblər. Onlara məhv edilmiş mədəni abidələrin tarixi, həmçinin

nin azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən yenidənqurma və quruculuq işləri, eləcə də infrastruktur layihələrinə dair ətraflı məlumat verilib. Daha sonra qonaqların Şahbulaq qalası, Cümə məscidi, Dram teatrı, Şahidlər xiyabanı və Çörək zavoduna ziyarəti təşkil edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ABŞ, Belçika, Bolqarıstan, Böyük Britaniya,

Xalid Teymur ƏKRƏM: "Ağdamda hər səfərimdə erməni vandallığından dəhşətə gəlirəm"

"Bu mənim Ağdamda ikinci səfərimdir. Hər iki gəlişimdə erməni vandallığını görürək dəhşətə gəlmişəm".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Pakistanın Qlobal və Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin İcraçı direktoru Xalid Teymur Əkrəm deyib. O bildirib ki, Azərbaycan azad edilmiş torpaqlarda çox sürətlə bərpa işləri həyata keçirir: "Burada bərpa işləri sürətlə davam edir. Pakistan Azərbaycanın hər zaman haqlı müvqeyini dəstəkləyib və Ermənistan dövlət kimi tanımayıb. Mən ümid edirəm ki, ölkəmizin yenidənqurma işləri tezliklə yekunlaşacaq və regionda sülh tezliklə bərqərar olacaq".

İlhan ÇİFU: "Ermənilər Ağdamı tamamilə yararsız vəziyyətə salıblar"

Ağdamda dağıdılmış binaların, səliqəsiz yolların olduğunu gördüm. Bu ərazi yaşayış üçün tamamilə yararsız vəziyyətə salınıb.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Rumıniyadan olan nümayəndə İlhan Çifu deyib. Bərpa işlərinin sürətlə davam etdiyini vurğulayan İlhan Çifu

Maykl DORAN: "Azərbaycan Avropa və Asiyayı birləşdirən mühüm ölkədir"

"İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa işləri sürətlə davam edir. İki gözəl hava limanının inşası buna sübutdur".

Bu fikirləri Ağdamda səfərdə olan ABŞ-nin Hudson İnstitutunun Yaxın Şərqdə Sülh və Təhlükəsizlik Mərkəzinin direktoru Maykl Doran AZƏRTAC-a açıqlamasında söyləyib.

Ağdam şəhərinin yenidən qurulduğunu deyən Maykl Doran bildirib: "Ümid edirəm ki, Ağdamda həyat yenidən canlanacaq. Azərbaycan Avropa və Asiyayı birləşdirən mühüm ölkədir. Bu regionun inkişafı üçün sülhün olması vacibdir".

"İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa işləri sürətlə davam edir. İki gözəl hava limanının inşası buna sübutdur".

Bu fikirləri Ağdamda səfərdə olan ABŞ-nin Hudson İnstitutunun Yaxın Şərqdə Sülh və Təhlükəsizlik Mərkəzinin direktoru Maykl Doran AZƏRTAC-a açıqlamasında söyləyib.

Ağdam şəhərinin yenidən qurulduğunu deyən Maykl Doran bildirib: "Ümid edirəm ki, Ağdamda həyat yenidən canlanacaq. Azərbaycan Avropa və Asiyayı birləşdirən mühüm ölkədir. Bu regionun inkişafı üçün sülhün olması vacibdir".

qeyd edib: "Bu ərazilərdə yenidənqurma işlərinin aparıldığını da gördüm. Məktəb tikilir, məscid təmir edilir və bütün bunlar müsbət haldır. İnsanların doğma yurdlarına qayıtlmaları üçün bu ərazilərin tezliklə bərpa edilməsi lazımdır. Ümid edirəm ki, hər şey yaxşı olacaq".

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

◆ Dövlət Statistika Komitəsi bildirir ki...

Əhalinin gəlirləri 20,4 faiz artıb

İlkin məlumatlara görə, 2022-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında ölkə əhalisinin gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən nominal ifadədə 20,4 faiz artıb.

Beləliklə, əhalinin gəlirləri cari ilin 10 ayı ərzində 56 milyard 860,8 milyon manata çatıb. Bu dövrdə əhalinin hər nəfərinə orta hesabla 5 min 650,2 manat gəlir düşüb. Əhalinin sərəncamında qalan gəlirlər 50 milyard 850,8 milyon manat təşkil edib.

İqtisadiyyatda çalışanların orta aylıq əməkhaqqı 827 manatı ötüb

Bu ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkə iqtisadiyyatında maddə çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 827,4 manat təşkil edib. Bu, keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14,4 faiz çoxdur.

Əməkhaqqı neft-qaz sektorunda 3445,4, qeyri neft-qaz sektorunda 777,3 manat təşkil edib. Dövlət müəssisələrində çalışanlar ayda orta hesabla 779,1, özəl müəssisələrdə işləyənlər isə 881,6 manat əməkhaqqı alıblar. Mədəncixarına sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, eləcə də informasiya və rabitə sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olub.

Yeni iş yerlərinin əksəriyyəti qeyri-dövlət sektorunda açılıb

Bu ilin 9 ayında Azərbaycanca 51,8 min yeni iş yeri açılıb. Yaradılmış iş yerlərinin 92,1 faizi qeyri-dövlət sektorunda açılıb.

Yeni açılmış iş yerlərinin 80,5 faizi Bakı şəhərinin, 0,6 faizi Naxçıvan Muxtar Respublikasının, 18,9 faizi digər regionların payına düşüb. Yeni iş yerlərinin 9,4 faizi yeni yaradılmış, 89,5 faizi mövcud, 0,6 faizi fəaliyyəti bərpa etmiş müəssisə və təşkilatlarda, 0,5 faizi isə digər tədbirlər üzrə yaradılıb.

Hüquqi şəxslər tərəfindən yaradılmış iş yerlərinin 22,5 faizi tikinti, 17,4 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 10,9 faizi emal sənayesi, 7,7 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə, qalanları digər iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə açılıb.

Eyni zamanda 9 ay ərzində ölkədə 6,8 min iş yeri bağlanıb. Bu, bözi müəssisə və təşkilatların fəaliyyətinin dayandırılması, eləcə də fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatlarda aparılan ixtisarla əlaqədar olub.

Azərbaycanda miqrasiya saldosu da müsbətdir

2022-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycana daimi yaşamaq üçün 1875 nəfər gölib.

Bu dövrdə ölkədən 707 nəfər köçən qeydə alınıb. Beləliklə, miqrasiya saldosu 1168 nəfər təşkil edərək müsbət olub.

Məlumat Daxili İşlər Nazirliyinin və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumlarının məlumatına əsaslanaraq verilib.

Nəhayət ki, boşanmaların sayı azalmağa başladı

Bu, davamlı olacaq, yoxsa?..

Boşanmalar azalıb? **Bəli! Bunu Dövlət Statistika Komitəsinin son açıqlaması da təsdiqləyir. Qeyd edək ki, boşanmaların azalması Statkomun ötən aylara aid məlumatlarında da göstərilmişdi.**

Doğrudur, bu ilin yanvar ayında boşanmaların sayı əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən bir qədər çox idi. Yəni müqayisədə 69 boşanma halı artıb olmuşdu. Əhalinin min nəfərinə hesabı ilə boşanmalar 1,4-dən 1,5-ə yüksəlmişdi. İlin ilk iki ayının göstəriciləri vəziyyətin sabit qaldığından xəbər verirdi. Üç ayın yekunlarına görə boşanma halları azalsa da, əmsal, yəni onların əhalinin hər min nəfərinə sayı 1,5 olaraq qalırdı. Elə bu sabitlik də sonrakı dövrdə tendensiyanın yaxşılaşdırma doğru dəyişməsinə zəmin yaradırdı.

Yanvar-mart aylarında 3618 boşanma qeydə alınmışdır ki, bu da keçən ilin eyni dövründə olduğu qədər azaldı. Belə ki, 2021-ci ilin üç ayında boşanmaların sayı 3704 olmuşdu. (Bu dövr ərzində nikahların sayı artmış, əvvəlki ilin eyni

vaxtında olduğundan əlavə 4272 nikah bağlanmışdı). Sonrakı aylarda isə boşanmaların həm ümumi sayı azalmış, həm də hər min nəfərə hesabı ilə səviyyəsi aşağı düşmüşdür. Beləliklə, Dövlət Statistika Komitəsinin ilin birinci yarısına aid açıqladığı rəqəmlər: əgər 2021-ci ilin ilk 6 ayında 8168 boşanma olmuşdursa, bu ilin həmin dövründə onların sayı 7531-ə düşmüşdür. Yəni pozulan nikahların sayında 637 azalma qeydə alınmışdır. Bu dövrdə hər min nəfərə hesabı ilə əmsal da aşağı düşmüş, 1,6-dan 1,5-ə enmişdir. Eyni zamanda evlənənlərin sayı xeyli artmışdır.

Statistik rəqəmlər göstərir ki, yanvar-avqust aylarında da boşanmaların sayında azalma davam edib. Keçən ilin eyni vaxtına nisbətən 922 boşanma halı az olub. Əmsal 1,7-dən 1,5-ə düşüb. Yanvar-sentyabr aylarında boşanma hallarında azalma daha böyük rəqəmlə ifadə olunub - 1073.

Bunlar statistikadır. Boşanmalar nə qədər azalsa da, bu ilin 9 ayında 11 min 819 nikahın pozulduğu da faktıdır. Hər bir boşanma isə qırlmış talelər, həm qadın, həm də kişinin

həyatında dərin psixoloji travmaların yaşanması deməkdir. Hər boşanma övladlarını arzu-kamla evləndirən yaşlı ata-anaların qəlbini göynertisi, narahatlığıdır. Əgər ortada uşaq varsa, valideynlərin ayrılmağı xüsusilə arzuolunmazdır.

Dünya bir-birini sevmə, biri ağsaqqalları qız qapısına elçi göndərən, digəri isə gələnlərə "hə" deyilməsini səbirsizliklə gözləyən iki nəfərin - kişi və qadının bu gün düşməyə cəvri olması, həyatlarının "zəhərlənməsi" bir yana qalsın, ortadakı uşaq zərər alır. Bu zərər böyük, ağır, onun həyatında və qəlbində ömürlük qalır. Həm də dağılan ailələrdə bəzən bir yox, iki, hətta daha çox uşaq olur.

O uşaqların günahı nədir ki, yarıncıq ailələrdə böyüdünlər, valideynlərinin birindən (əksər halda atadan) ayrı düşüb, onun qayğı və nəvazişindən məhrum olurlar?! Axı belə uşaqların qəlbində nisgəl yuva salır, onlar xoşbəxt ailələrdə böyüyən yaşlılarına həsəd aparır, bəzən hətta əsəbi olurlar. Təbii ki, ailələrin uğursuzluğu övladların bir şəxsiyyət və vətəndaş kimi formalaşmasına da öz mənfi təsirini göstərir.

İnvestisiya sakitlik, investor sabitlik sevir

10 ayda ölkə üzrə sosial-iqtisadi sahələrin inkişafına 11,7 milyard manatdan çox vəsait yönəldilib

Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, cari ilin yanvar-oktyabr aylarında ölkənin sosial-iqtisadi sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 11 milyard 774,5 milyon manat və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,2 faiz çox vəsait yönəldilmişdir.

Hesabat dövründə neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 13,5 faiz azalsa da, qeyri-neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi 23,8 faiz artmışdır. Kapital qoyuluşunda istehsal sahələrinin inkişafına üstünlük verilmişdir. Belə ki, ümumi sərmayenin 55,9 faizi məhsul istehsal sahələrinin, qalan hissəsi isə xidmət və yaşayış sahələrinin tikintisinə yönəldilmişdir. Dövlət sektoruna qoyulan kapitalın həcmi 3 milyard 945,2 milyon, qeyri-neft-qaz sektoruna yatırılan sərmayenin həcmi isə 7 milyard 829,3 milyon manat olmuşdur.

Ölkəmizdə olan münbit investisiya mühiti həmişə xarici sərmayədarları özünə cəlb edib. Yanvar-oktyabr ayları da bu baxımdan istisna olmamışdır. 10 ayda xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitala 2 milyard 731,2 milyon manat vəsait yönəldilmişdir. Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatların vəsaiti hesabına əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin 94,2 faizi Birləşmiş Krallıq, ABŞ, İsveçrə, Yaponiya, Tür-

kiyə, Norveç, Rusiya, İran, Hindistan və Fransa sərmayədarlarına məxsusdur.

Məlumdur ki, kapital qoyuluşu ölkədə yeni istehsal, xidmət, turizm və sosial obyektlərin tikintisinə səbəb olur. Təkcə hesabat dövründə Bakı şəhərində Tədris və Xidmət Kompleksi, "Xanım Fatiməyi Zəhra" məscidinin yeni binası, "Qobu" yarımsənaye və "Qobu" Elektrik Stansiyası, Prezident Administrasiyasının Vətəndaş Qəbulu Mərkəzi, Azərbaycan İlahiyyət İnstitutunun yeni binası, 7 sayılı "ASAN xidmət" mərkəzi, "Bilim Bakı" mərkəzi, Sabuncu rayonunun Kürdəxanı qəsəbəsində 304 nömrəli tam orta məktəb, şəhid ailələri və müharibə əlilləri üçün nəzərdə tutulan yeni yaşayış kompleksi, 110/35/10 kilovoltluq elektrik yarımsənaye, Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzi, Badam emalı zavodu istifadəyə verilmişdir. Yeni tikililər sırasında Uşaq və Yeniyetmələr üçün Respublika Vətən Xəstəlikləri Sanatoriyası, 2 sayılı Sumqayıt Regional "ASAN xidmət" Mərkəzi, Gəncə şəhərində Gəncə Dövlət Dram Teatrının yeni binası, Gəncə Regional "ASAN xidmət" Mərkəzi, Gəncə lokomotiv

deposu, Ağsu rayonunda Gənc Sənətkarlar Mərkəzi, Dövlət Rəmləri Muzeyi, Ağcabədi rayonunda Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının hərbi şöbəsi, Şuşa Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi, Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yolu, Kəlbəcər rayonunda "Kəlbəcər-1" Kiçik Su-Elektrik Stansiyası, Zəngilan rayonunda "Dost Aqröpark" ağıllı kənd təsərrüfatı kompleksinin birinci mərhələsi, Arximed turbinli tipli su elektrik stansiyası və sair mühüm əhəmiyyətli obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Büdcə layihəsində gələn il kapital qoyuluşunun daha da artırılması nəzərdə tutulur və həmin vəsaitin əsas hissəsi işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa-quruculuq işlərinə sərf ediləcək. Bu sahədə Prezident İlham Əliyev cari ilin altı ayının yekunlarına həsr olunan müşavirədə də deyirdi: "Biz Qarabağı, Zəngəzurunu yenidən qururuq, yenidən qurmalıyıq. Buna nə qədər vəsait lazımdır, hamısını öz hesabımıza edirik... Heç bir yerdən heç kim bizə bir manat yardım etməyib, hamısını özümüz edirik".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinə yeni rezidentlər gəlib

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin (İZİA) idarəçiliyində olan Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində 3 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib, bununla da sənaye məhəlləsinin rezidentlərinin sayı 13-ə çatıb.

Yeni rezident - "Absheron Trending" MMC parket, laminat və s. kimi müxtəlif növ taxta məhsullarının istehsalı həyata keçirəcək. İnvestisiya dəyəri 3 milyon manat olan layihə çərçivəsində 90 daimi iş yerinin açılması nəzərdə tutulur.

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin digər rezidenti "AR Metiz" MMC müxtəlif növ və ölçüdə polad şuruplar istehsal edəcək müəssisə inşa edəcək. İnvestisiya dəyəri 3 milyon manatdan çox olan müəssisədə 17 nəfər daimi işlə təmin ediləcək.

Sənaye məhəlləsinin daha bir rezidenti - "LV Shipping Caspian" MMC tərəfindən sənaye tullantılarının utilitizasiyası həyata keçiriləcək. İnvestisiya dəyəri 350 min manat olan müəssisədə 8 nəfər işlə təmin ediləcək.

Ölkəmizə qaytarılmış daha 16 repatriantla bağlı sosial-reabilitasiya dəstək tədbirlərinə başlanıb

Azərbaycan Hökuməti tərəfindən repatriasiya işlərinin davamı olaraq Suriyadan daha 16 nəfər vətəndaşımız ölkəmizə qaytarılıb. Onlardan 3-ü qadın, 13-ü uşaqdır.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin tərəfindən repatriantların qarşılama və müvafiq olaraq sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi təmin edilib.

Müəssisəyə yerləşdirilmiş şəxslərə ilkin qayğı göstərilib və sosial reabilitasiya xidmətinə başlanıb.

İlkin olaraq repatriasiya olunmuş hər bir şəxsin sosial-psixoloji qiymətləndirilməsi həyata keçirilir. Bunun əsasında müvafiq sosial reabilitasiya planı hazırlanır, daha sonra sosial işçi və psixoloq tərəfindən sosial reabilitasiya prosesi başlayır.

Sosial adaptasiya prosesinin aparılması və müəssisədə olduqları müddətdə asudə vaxtlarının səmərəli təşkili məqsədilə onlar müxtəlif fəaliyyətlərə cəlb edilir.

Bu günədək İraq və Suriyadan 380-i uşaq, 29-u qadın olmaqla, 409 nəfər vətəndaşımızın Azərbaycana repatriasiyası həyata keçirilib.

Azərbaycan neftinin bir bareli 86,88 dollara satılır

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan neftinin qiyməti ucuzlaşıb.

"Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,02 dollar azalaraq 86,88 dollar olub.

Xatırladaq ki, Azərbaycan neftinin bir barelinin bu il ərzində maksimum qiyməti martın 9-da (135,99) qeydə alınmışdı.

DVX-də "dəyirmi masa" keçirilib

"Vergilər.az" saytının təşkilatçılığı ilə "Korrupsiyaya qarşı mübarizə və şəffaflığın təmin edilməsi: Dövlət Vergi Xidmətində görülən işlər" mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilib.

Dövlət Vergi Xidmətinin (DVX) verilən məlumata görə, "dəyirmi masa"da "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı" çərçivəsində görülən işlər, xidmətin bu istiqamətdə həyata keçirdiyi tədbirlər barədə məlumat verilib.

Tədbir iştirakçıları dövlət qurumlarının fəaliyyətində şəffaflığın daha da artırılmasının, korrupsiyaya şərait yaradan halların qarşısının alınmasının, korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı görülən tədbirlərin davamlılığının təmin edilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Görüşdə ictimai maraqa doğuran məsələlər, həmçinin müəyyən edilmiş hədəflərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Tədbirdə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin nümayəndələri, müstəqil ekspertlər, ictimai birliklərin və qeyri-hökumət təşkilatlarının rəhbərləri iştirak ediblər.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtıdır

Qarabağ Azərbaycandır!

Azərbaycanın musiqi beşiyi, "Qafqazın konservatoriyası" sayılan Şuşanın görkəmli ziyalılarından biri idi Ağalar bəy Əliverdiyev. 1880-ci il oktyabrın 15-də Şuşa qəzasının Pəriqöy kəndində dünyaya gəlmişdi. Tanınmış bəy nəslinin Əliverdiyevlərinin övladı idi. Adını soyadı kimi daşıdığı babası Əliverdi bəy Hüseyn bəy oğlu Mehdiqulu xanın Ağdam üzrə darğası olmuşdu. Atası Kərbəlayi Ələkbər bəy isə Mehdiqulu xanın yeganə qızı Xurşidbanu Nəvəsinin sudi qardaşıydı. Kərbəlayi Ələkbər bəy Qarabağda varlı, nüfuzlu bəylərdən biri kimi sayılıb-seçilirdi.

Ağalar bəy Əliverdiyev oyaqı. Ağalar bəy bacısı Şirin xanımın oğlu Üzeyir bəy Hacıbəylinin ilk müəllimi olub. Araşdırmaçı jurnalist Vasif Quliyev yazıb: "Ağalar bəyin bacı-qardaşları, dostları, qohumları tez-tez axşamlar böyük bacısı Şirin xanımla toplanır, günlərini şən və mənalı keçirməyə çalışırdılar. Bura yığışanlar da ondan oxumamış əl çəkməzdilər. O da uşaqların xahişini həmişə məmnuniyyətlə yerinə yetirər, öz sösi ilə onların könlünü oxşayırdı. Ağalar bəyi isə tərda kiçik qardaşı Bahadır bəy müşayiət edirdi. Bu gecələrdə onun bacısı uşaqları da həvəslə iştirak edirdilər. Xüsusən də Zülfüqar və Üzeyir bəy Hacıbəyov qardaşları dayıların "konsert"lə-

bəyli, Yusif Vəzir Çəmənəminli, Cabbar Qaryağdıoğlu, Qurban Piri-mov, Bülbül, Asəf Zeynəli, Səid Rüstəmov kimi musiqiçilər tez-tez Ağalar bəyin evinə yığışıblar. Azərbaycan xalq musiqisinin problemləri və inkişafı barədə maraqlı söhbətlər edib, əhəmiyyətli müzakirələr aparıblar. Ağalar bəy Əliverdiyev Bakı şosse və dəmir yolları idarəsində mühəndis vəzifəsində çalışıb. Ancaq Azərbaycan musiqisində, muğam sənətində uzaq düşməyib. Eyni zamanda Asəf Zeynəli adına Bakı Musiqi Texnikumunun xanəndəlik sinfində dərs deyib. İstedadlı, musiqi sənətini, muğamlarını çox sevmə və yaşadan sənətmələri olub.

O həm də "Söhbət saz ilə", "Yaxan düymələ", "Çalpapaq", "Kəklik", "Nəzr eylənmişəm", "Üçütlü durna", "Xumar oldum", "Neylərsən", "Dedim bir buse ver" və başqa mahnıların ifaçısı olub.

Azərbaycan musiqi sənətinin, muğamlarının bilicisi olan, Azərbaycan musiqi tarixi üzrə materiallar toplayan Ağalar bəy Əliverdiyev mülahizələrini, düşüncələrini böyük sözlə qələmə alıb. Qarabağın musiqi salnaməsini yazmaqda bəy, Şirvan, Bakı muğam məktəblərinin nümayəndələrini də qeyd edib, İrəvan, Lənkəran, Nuxa və Salyanın muğam ifaçıları haqqında dəyərli məlumatlar verib. Onun müxtəlif dünya xalqlarının mədəniyyətini əhatə edən "Musiqi tarixi" adlı kitabı zəngin musiqi xəzinəsini öyrənməyə üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Ümumiyyətlə, Ağalar bəy Əliverdiyevin irsi həm musiqi tarixçiləri, həm də folklor musiqiçiləri və biliciləri üçün dəyərli mənbədir.

Azərbaycan xalq musiqisinin fəda-karları arasında olan Ağalar bəy Əliverdiyev 1853-cü il iyunun 7-də dünyasını dəyişib.

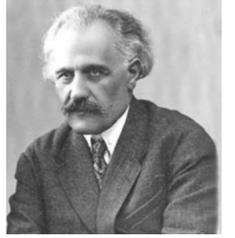
Ağalar bəyin övladları - Nazim bəy, Rəsim bəy, Kazım bəy və Nüşabə xanım da musiqi sənətinə bağlı ömür yaşayıblar. Nazim bəy bəstəkar, Rəsim bəy skripkaçı, Kazım bəy dirijor, Nüşabə xanım isə pianoçu olub.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Yad et məni

"Cənnətim Qarabağ"

Şuşa ili" çərçivəsində Cəfər Cabbarlı adına Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyi tərəfindən həyata keçirilən "Cənnətim Qarabağ" adlı layihə davam edir.

Layihə çərçivəsində növbəti təqdimat Azərbaycan realistik nəsrinin görkəmli nümayəndəsi sayılan, milli dramaturgiyamızın inkişafında, peşəkar teatrımızın təşəkkülündə və tərəqqisində müstəsna rolu olan yazıçı-dramaturq, nasir və ictimai xadim Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevə həsr olunub.

Əbdürrəhim bəy Əsəd oğlu Haqverdiyev 1870-ci il mayın 17-də Şuşanın Ağbulaq kəndində bəy ailəsində dünyaya göz açıb. 1890-cı ildə Şuşa şəhərindəki altıillik real məktəbini bitirdikdən sonra Tiflis Real Məktəbinin sonuncu sinfinə daxil olub. 1891-ci ildə Peterburqa gələrək İmtahanla Yol Mühəndisliyi İnstitutuna qəbul olub. O, səkkiz il burada tədris derslərinə və tədqiqat işlərinə cəmiyyətin Şərq fakültəsində də azad müdafi kimi mühazirələr dinləyib. Hələ tələbəlik illərində bir sıra pyeslər yazan Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev Şuşaya qayıdan kimi müxtəlif tamaşalar təşkil edərək öz vətəninə teatrın təşkil və inkişafı üçün çalışıb. Ədibin xatirələrində yazdığına görə, 1884-cü ildə Şuşada tamaşaya qoyulan Mirzə Fətəli Axundzadənin "Xırs quldurbasan" komediyası onun ədəbi yaradıcılığına

başlamasına təsir edən ilk amillərdən biri olub. Belə ki, teatra yeni qədəm qoyan gənc yazıçı 1897-ci ildə Şuşada da-hi şair Məhəmməd Füzulinin "Leyli və Məcnun" poeması əsasında "Məcnun Leylinin qəbrini üstündə" musiqili muğam səhnəcini hazırlayıb. 1901-ci ildə Şuşadan Bakıya gələn ədib "Bakı müsəlman dram truppasını" yaradaraq milli teatrda ilk baş rejissor kimi tarix düşür. Maarif-pərvər ziyalı olaraq Əbdürrəhim bəy xalqın maariflənməsində teatrın rolunun əvəzsiz olduğunu hesab edərək belə yazırdı: "Xalqa danışmaq, onu mədəniyyətlə və maariflə çəkməyə üçün ən yaxşı vasitə teatr səhnəsidir".

Olduqca zəngin həyat yolu keçən Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev istər inqilabdan əvvəl, istərsə də sovet hakimiyyəti illərində yazdığı bütün əsərlərində ailə tərbiyəsi, əxlaq, təhsil kimi məsələlərin vacibliyinə toxunub. Onun bir sıra hekayə və dramlarında gənc nəslin mədəniyyətinin, dünyagörüşünün formalaşması motivləri mərkəzdə durur. Milli-mənəvi dəyərlər, vətənin sevginin aşılanması ədibin ən ali məqsədlərindən idi. Onun

"Yeyərsən qaz etini, görərsən ləzzətini", "Dağın tifaq", "Bəxtsiz cavan", "Pəri cadu", "Köhnə dudman", "Baba yurdunda", "Ac həriflər", "Millət dostları", "Qırmızı qarı", "Padsahın məhəbbəti", "Ağac kölgəsində", "Qoca zərən", "Ədalət qapıları", "Səhnə qurbanı", "Məşədi Qulam qıraət öyrənir", "Qadınlar bayramı", "Kamran", "Sağsağan", "Yoldaş Korolu", "Çox gözəl", "Daşçı", "Şeyx Şəban", "Mirzə Səfər", "Bomba", "Pir", "Marallarım" silsilə hekayələri, "Xortanın cəhənnəm məktəbləri" və digər əsərləri klassik irsimizin nadir incilərindəndir.

Ədəbiyyat və incəsənət sahəsindəki xidmətləri nəzərə alınaraq 1928-ci ildə Ə.Haqverdiyevə "Əməkdar incəsənət xadimi" fəxri adı verilib. O, 1933-cü il dekabrın 11-də Bakıda vəfat edib.

Bu gün ədibin əsərləri təkcə Azərbaycan deyil, dünyanın bir sıra ölkələrində müxtəlif dillərdə çap olunur.

Xəbərlər

Ankaranın Hacı Bayram Vəli Universitetində "Şuşa ili" tədbiri

Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyinin "Şuşa ili" çərçivəsində tədbirləri davam edir. Bu günlərdə səfirliyimizin və Ankaradakı Hacı Bayram Vəli Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən mərasim və kitab təqdimatı da bu qəbildən idi.

Hacı Bayram Vəli Universitetində olan tədbirdə əvvəlcə "Şuşa ili"no həsr olunan fotosergi açılıb.

Azərbaycanın qədim tarixini, təbii-tarixi əsrarəngiz gözəlliyini, Bakının özəmətinə, Naxçıvanın füsunkar dağlarını özündə əks etdirən fotoalbarədi iştirakçılara məlumat verib. Qonaqlar həmçinin Azərbaycan haqqıqlarına dair nəşrlərlə də tanış olublar.

Mərasimdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün və bütün şəhidlərimizin əziz xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad edilib, iki ölkənin dövlət himnləri səsləndirilib. Sonra Şuşaya həsr olunmuş film nümayiş etdirilib. "Paşa Həyat Sığorta" ASC-nin dəstəyi ilə türk dilində nəşr olunmuş "Salam, Azərbaycan!" və "Qarabağın qara kitabı" nəşrləri barədə iştirakçılara məlumat verilib.

Sonra Hacı Bayram Vəli Universitetinin prorektoru Orxan Karakurt, Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri Rəşad Məmmədov, "IRS" jurnalının baş redaktoru Musa Mərcanlı və "Paşa Həyat Sığorta" ASC-nin sədri Niyaz İsmayilovun çıxışları dinlənilib.

Çıxışlarda Ulu Öndər Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət!", Türkiyə Cümhuriyyətinin banisi Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir..." kəlamları xatırlanıb, 44 günlük Vətən savaşında qazanan şanlı qələbə və Şuşanın qurtuluşunun əhəmiyyəti vurğulanıb. Diqqətə çatdırılıb ki, 2022-ci ilin "Şuşa ili" elan edilməsi Azərbaycan haqqıqlarının, o cümlədən Qarabağ və ətraf bölgələrin işğaldan qurtuluşu prosesinə dair gərəklərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına böyük töhfələr verir.

Bir portretin ştrixləri

Bu günlərdə "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilisləri" QSC dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəyliyə həsr olunmuş bədii-sənədli film təqdimat mərasiminə keçirilib.

"Üzeyir Hacıbəyli: bir portretin ştrixləri" adlı film-tamaşanın premyerası Azərbaycan Dövlət Film Fondunda olub.

QSC-nin "Sabah" Yaradıcılıq Studioyasında hazırlanan "Yad et məni" bədii-sənədli filmir silsiləsindən olan bu ekran əsərində Üzeyir bəy Hacıbəyli ilə bağlı uzun illər gizli qalmış faktlar açıqlanıb, onun həyatı ilə əlaqədar maraqlı məqamlar üzə çıxarılıb, bəstəkarın 18 il həç nə qələmə almasının əsl səbəbləri işıqlandırılıb.

Filmin yaradıcı heyəti bu film-tamaşanı Üzeyir bəy Hacıbəylinin 140 illiyi münasibəti ilə ərsəyə gətiriləcək iriçaplı bədii filmin başlanğıcı hesab edib.

Qardaşlığın, dostluğun ünvanı

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada bu gün şəhərin əsl tarixi simasının bərpası yönündə nəhəng layihələr gerçəkləşdirilib.

Qısa müddətdə bu unikal şəhərin baş planının hazırlanması, qudrətli şair Molla Ponaş Vaqifin büstünün və müzey-məqbərə kompleksinin öz il-

klə görkəminə qaytarılması, Bülbülün ev-muzeyinin və Üzeyir bəy Hacıbəylinin heykəlinin açılması, habelə buradakı tarixi, dini və məmurluq abidələrinin bərpası prosesi ilkinizmi mədəniyyət paytaxtıdakı kompleks işlərinin tərkib hissəsidir.

Şuşa dünyanın musiqi səsidir... Dostluğun, qardaşlığın simvoludur.

Qardaşlığın işğaldan azad olunduqdan, Şuşanın bərpasına başlanıldıqdan sonra həm də şəhərin qonşu və qardaş ölkələrin ayrı-ayrı şəhərləri ilə qardaşlaşma prosesinə start verilib.

Çox keçmədən Şuşanın qardaş Türkiyənin Konya, Kayseri, eləcə də Qazaxıstan Respublikasının Türküstan şəhərləri arasında qardaşlaşma əlaqələrinin qurulması haqqında protokol imzalanıb. Həç şübhəsiz ki, bu siyahı daha da artacaq. Qələbəmizin rəmzi - dostluq, musiqi, poeziya şəhəri Şuşamız həm də sülhün, qardaşlığın əsl ünvanı olacaq.

Üzeyir bəy Hacıbəylinin ilk müəllimi

Ağalar bəy ana tərəfdən isə Vəzir-rovlardan idi. Atası Telli xanım Mir Abdulla bəy Vəzirovun qızıydı. Kərbəlayi Ələkbər Telli xanımın altı övladından böyüyü idi Ağalar bəy. Atasının birinci evliliyindən üç uşağı da vardı. Kərbəlayi Ələkbər bəy övladlarını öz nəsil-nəcəbətinə layiq böyütdür, tərbiyə və təhsil almalarına səy göstərirdi. Uşaqların həm də gözəl səsləri vardı. Onlar musiqi alətində çalmağı bacarırdılar.

İlk olunan konsertlərə, teatr tamaşalarına, şeir və musiqi məclislərinə gedirdi. Ağalar bəy böyük bacısı Şirin xanımla birlikdə Xurşidbanu Nəvəsinin "Məclisi-üns" ədəbi dərəcəsinin məşğələlərində iştirak edirdi.

Şuşanın musiqi bilicilərindən, böyük sənətkarlarından mənim sədəklərini o da sonsuz sevgi, böyük həvəslə başqa musiqişevərlərə öyrədib. Gələcəyin dahi bəstəkari Üzeyir bəy Hacıbəylinin qəlbində xalq musiqisinə, muğam sənətinə tükənməz sevgini

rini diqqətlə dinləyər, onlardan dübarə çalıb-oxumalarını döna-döna xahiş edirdilər.

Şuşanın digər musiqişevər, teatrsevər gəncləri ilə birlikdə Ağalar bəy teatr tamaşalarında kütləvi səhnələrdə çıxış edib.

Azərbaycan xalq musiqisinin sənətini fədakar təbliğatçılardan biri idi

Oxumaq, mükəmməl təhsil almaq arzusu bu zəkali gənci Avropaya aparıb. Belə ki, Şuşa Real Məktəbini 1901-ci ildə bitirən Ağalar bəy Əliverdiyev Peterburqa gedib, orada Texnologiya İnstitutuna daxil olub. Sonra isə Varşavaya yollanıb. Varşava İnstitutunda təhsil alıb. İnşaat mühəndisi ixtisasına yiyələnən Ağalar bəy Əliverdiyev 1913-cü ildə geri döndü. Bakıya gəlib. Ömrünün sonunadək bu şəhərdə yaşayıb. Şuşada olduğu kimi, Bakıda da qabaqcıl ziyalılar arasında ön sırada dayanıb. Üzeyir bəy Hacı-

Mühəndis və musiqiçi

Olduqca ağıllı, fəhmli uşaq olan Ağalar bəy ilk təhsilini mollaxanada alıb. 1891-ci ildə isə Şuşa Real Məktəbinə daxil olub. Məktəbin əlaçı şagirdlərindən sayılıb.

Ağalar bəyin uşaqlığı Şuşa şəhərində keçib. Şuşada mədəniyyətin, ədəbiyyatın yüksək inkişaf etdiyi vaxtlar idi. Şuşa Real Məktəbinin şagirdi olan Ağalar bəy Əliverdiyev o da şəhərin ədəbi, mədəni, ictimai həyatında yaxından iştirak edirdi. O, Şuşada təş-

İncəsənət xadimləri

Şuşalı rəssam Əmir Hacıyev

Şuşada, Yuxarı məscidin həyatında Mir Möhsün Nəvvab sakit şuşaya çəkilib rəsm çəkirdi. Qarib məscid hücrəsində hissələrinə, duyğularını rənglərə köçürür, rahatlıq tapardı.

Bir gün Nəvvab yənə əvvəlki peşəsiylə məşğulünə nahəni səsdən diksindi: - Salaməlyukum.

Başını qaldıranda qarşısında 15-16 yaşlarında iki gənc gördü. O, cavanları başdan-ayağa diqqətlə süzüb tövəcəbləndi:

- Buyurun, aylaşın, - deyə onlara yer göstərdi.

Cavanlar nəzakətli keçib göstərilən yerdə oylaşdılar. Nəvvab yənə də işinə davam etdi. O, dizi üstə dördkənc və rəqdə cövhərlə şəkil çəkirdi... Cavanlar rəssamın işinə heyranlıqla baxırdılar. Onlar həm utanır, həm də çəkinirdilər, sual verməyə də cəsarət etmirdilər. Həmin cavanlardan biri Əmir Hacıyev idi. (A. Teymurov "Hər cizgiddə bir ahəng". "Qobustan" jurnalı, 1971).

Əmir Səhliəli oğlu Hacıyev (1899-1972) qədim Azərbaycan şəhəri Şuşada anadan olub. Onun rəssamlığa, təbii seyr etməyə xüsusi həssaslığı varmı. Atası rəsm çəkməyi ona qadağan etməsinə baxmayaraq, Əmir görüklərini təsvir etməyə can atarmış. Ə.Hacıyev 1911-ci ildən rəssam kimi tanınmağa başlayıb. O zamanlar Şuşa Real Məktəbində oxuyurmuş. Sonralar isə Şuşa seminariyasında müəllim işləyərək portretlər yaratmış, plakatlar çəkirmiş. Həmin vaxtlarda gənc rəssam Şuşada təhsilin, mədəniyyətin tərəqqisinə xüsusi səy göstərmiş, kiçik pyeslər yazaraq, onları tamaşaya qoymuşdu.

1922-ci ildə Ə.Hacıyev Bakıya köçmüş, burada Azərbaycan Rəssamlıq Məktəbində təhsil almış (1922-1925), qızlar məktəbində rəsm müəl-

limi işləmişdir. Bu illərdə yazıçı Süleyman Sani Axundovla dostlaşmış, "Sərx qadını" jurnalı ilə əməkdaşlıq etmişdir. Əmir Hacıyev əsasən təsviri sənətin grafika sahəsində bədii yaradıcılığını inkişaf etdirmişdir. Rəssamın yaradıcılığında əsas yeri kitab grafikasına tutmuşdur. O, 1930-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatında ("Azərnoşr") bəş rəssam işləmiş, bir çox şair və yazıçının kitablarının bədii tərtibatını hazırlamış, əsərlərinin süjetləri əsasında illüstrasiyalar yaratmışdır. Qeyd olunanlara nümunə olaraq, S.S.Axundovun "Qaraca qız" (1924), "Əlifba" (1925), "Azərbaycan türk el nöğmələri" (1927), Ə.Əbülhəsənin

"Yoxuşlar" (1931), M.Müşfiqin "Səngül, Süngül, Məngül" (1934), A.Şaiqin "Oyunçu bəğalar" (1934), Y.V.Çəmənəminlinin "Qızlar buldu" (1934), M.F.Axundzadənin "Hekayəti Molla İbrahim Xəlil Kimyagər" (1938), Nizami Gəncəvinin "Yeddü gözəl" (1940), Məhəmməd Füzulinin "Leyli və Məcnun" (1953) əsərlərini və başqalarını göstərmək olar. Ə.Hacıyev həmçinin Qasım bəy Zakir (1951), M.Füzuli (1953), M.Ə.Sabir (1957), M.P.Vaqif (1959), M.Lermontovun "Aşiq Qərib" əsərlərinin motivləri əsasında diqqətli cəlb edən dəzgah rəsmləri yaratmışdır. Rəssam deyirdi: "Məncə hər xəttin bir ahəngi var. Bunları

zün qəhrəman zabit və əsgərlərinin rəssamlarımız tərəfindən portretləri, bu mövzuda təsviri sənət əsərlərinin meydana çıxması təqdirəlayiq olardı.

Ə.Hacıyev 1946-cı ildə Cənubi Azərbaycana ezam olunan incəsənət xadimləri arasında da olmuşdu. Tobriz mədəniyyət sarayında xüsusi emalatxana açan rəssam orada 25 nəfərdən artıq emalatxana üzvlərinə peşəkar rəssamlıq sənətini öyrətmişdir. Sonralar rəssamın şagirdləri arasında Əkbər Şərzadə, Qafar Ordubadı, Murtuza Naxçıvani, İsmayıl Anzık kimi istedadlı rəssamlar yetişmişdir. Ə.Hacıyev eyni zamanda Tobrizdə

olduğu üç il müddətində klassik Azərbaycan ədəbiyyatını dərindən öyrənmiş, öz yaradıcılığını daha da püxtələşdirmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, rəssamın yaradıcılıq palitrası bu dövrdən dəyişməyə başlamışdır. Onun yaradıcılığında miniatur sənətinin təsiri və izləri özünü qabarıq şəkildə büruzə verməyə başlamışdır. Rəssamın yaratdığı XI əsr Azərbaycan şairi Qotran Tobrizinin portreti yaddaqalandır. Eyni zamanda XIV əsr şairi Həbibinin sulu boya ilə işlənməmiş portreti də rəssamın uğurlu işlərindəndir.

Ə.Hacıyev 1970-ci illərdə "Doğma Azərbaycan" silsiləsində daxil olan bir sıra diqqətli cəlb edən miniatur tipli əsərlər ərsəyə gətirmişdir. "Azərbaycan", "Şuşa", "Şamaxı", "Bakı", "Çay yığanlar", "Çobanlar", "Pambıqçı qızlar" adlı əsərlər bu qəbildəndir. Rəssamın yaradıcılığının əsas xüsusiyyətləri kimi, lirizm, milli ənənələrə bağlılıq, miniatur üslubuna yaxınlıq, miniatur keçidlərinə üstünlük verməsi ilə seçilir. O, həmçinin süjetli və ornamental xalqalra eskizlər vermişdir.

Ə.Hacıyevin yaradıcılığı yüksək qiymətləndirilərkən ona Azərbaycanın Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adı verilməmişdir. Rəssamın bütöv yaradıcılıq yolunu nəzərdən keçirərkən onun doğma Vətəninə, tarixinə, elinə, öz mədəniyyətinə, ənənələrinə bağlılığını və bu ənənələrin yaradıcılığında həmişə tərənnüm etdiyinə aydın duyumaqlar olar. Fikrimizcə, məhz elə bu sayğı-rəsamı əsl rəssam etmişdir. Ə.Hacıyevin yaradıcılığı irsi Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyi, Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyində saxlanılır, nümayiş olunur.

Ə.Hacıyevin vəfatından bu il yarım əsr ötür. Təbii ki, ötən 50 ildə dünyada və ölkəmizdə böyük dəyişikliklər baş verib. Doğma yurdumuz əbədi müstəqillik qazanıb, rəssamın doğulduğu Şuşa şəhəri 44 günlük şanlı müharibədən sonra azadlığa qovuşub.

Əsəd QULİYEV, sənətsünas, Rəssamlar İttifaqının üzvü

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 7 noyabr (Cümə axşamı günü) tarixli XXXIII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Pəncşənbə, 30 məhərrəmülhəram sənə 1337. 7 təşrin-i-sani sənə 1918.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəllə-ıdara: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə "Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 50 qəpik.

Türk və İslamla müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iada edilməz.

Dərc edilən məqalatın mükafatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti: Yanvarın birinadək Bakı üçün 24, başqa şəhərlərə 35 rubladır. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rubladır.

Elan fiati: sətəri 2 rubla. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

ELANI-RƏSMİ [RƏSMİ ELAN]

Acil ehtiyacat [ehtiyaclar] və istimdad [kömək istəmək] üçün telefonla gündüzləri 25-80, gecələri 6-23 nömrəli Polis Müfəttişi-Umumiliyina [Baş Polis Müfəttişiyinə] müraciət ediniz.

ELAN

Azərbaycan Ordusu komandanı Nuri paşa həzrətlərini xüsusi ziyarət arzusunda bulunən zəvata [şəxslərə] elan olunur ki, ziyarətlərindən bir gün əvvəl isimlərin Ordu sərvəvəri Asəf bəyə qeyd etdirsinlər. Qəbul zamanı: qəbzəzəval [günortadan əvvəl] saat 10 – 12-yə qədərdir.

ELANI-RƏSMİ [RƏSMİ ELAN]

Saxta polis və zabıt uniforması ilə kəndi-kəndlərinə yalandan təhərri [axtarış] məmuru (poiskov) süsünü [görünüüşü] verən İran əhli və bəzi yerli gənc müsəlmanlardan mütaşəkkil bir saxtakar kompaniyası daha təhərri komissarlığı tərəfindən dərdəst edilmişlərdir [tutulmuşdurlar]. Bunların isticvabatından [soruğu-sual edilməsindən] anlaşıldığına görə, cəbr [zor işlətmək] və təhdid surət ilə safdilan [sadalövh] əhalidən hələ para və sairə alınmaqda və ya qəsb olunmaqdadır. Əhəli tamamilə bilməlidir ki, heç bir məmura heç bir surətə para və sair əşya verilmək haqqı və səlahiyyəti verilməmişdir. Məhbusin [məhbuslar] və mövqufin [saxlanılanlar] və ya hər hangi bir işdən dolayı rüsvət verməklə hər kəs əqrəbasının məhbusiyyət və mövqufiyətinə [həbsinə və saxlanılmasına] fayda alda etməyə bədal [əvazində; qarşılığında], əlaqədararı [əlaqədar şəxsləri] şiddət tətbiqinə təşviq edəcəklərindən, kimsə gizli vasitələrə müraciət etməməli və hər hangi bir cəbr və təhdid və ya igfal [aldatma] vüquunda [baş verdikdə] dərhal: gündüzləri "25-80", gecələri də "6-23" nömrəli Polis Müfəttişi-Umumiliyina telefonla məlumat verməlidir. Polis Müfəttişiyi ildırım surət ilə hər kəsin ehtiyac və istimdadına [köməyinə yetişməyə] hazırdır.

Polis müfəttişi-ümumisi Bəhaəddin

Azərbaycan müharibəsində cən fəda edən şühədanın ailəsi mənəfatına

DRAMA AXŞAM TAMAŞASI

Azərbaycan Hökumətinin teatrosunda (səbiq Məilov) Zülfiqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli qardaşlarının müdiriyyəti Cümə günü təşrin-i-saninin 8-ində (oktyabrın 26-sı) 1334-1918-inci ildə

Azərbaycan müharibəsində cən fəda edən şühədanın ailəsi mənəfatına Türk ədəblərindən məşhur Şəmsəddin Sami bəyin "Gəveyi-ahəngər"

adlı məşhur 5 pərdəli pyesası tənəntənə surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır. Təfəsil və iştirak edən əsas əfşə və proqramda qeyd ediləcəkdir.

Bu teatrosun şühədə ailəsi mənəfatına oynanıldığını nəzərə alaraq, müdiriyyət və aktorlar canfəşanlıqla bimumuz və bitəmə-nə çalışmağı ən böyük vəzifələrdən sanıb, hasil olan mədəxilin hamısını şühədə ailəsi mənəfatına yetməsinə qərar veribdir. Ümidvarız, möhtərəm camaat bu kari-xeyrə [xeyrişah işə] əməliyyatı yerərək, maddi cəhətə kömək etməkdən boyun qaçır-məzəl. İstəyənlər tərəfindən iana də verilərsə, teatrosun kassasın-da mütaşəkkiran qəbul olunub, ismi və verdiyi paranın qədəri qəzetələrdə elan ediləcəkdir.

Hacıbəyli qardaşları müdiriyyəti

ELAN

Bakıda mövcud bilcümle [bütün] rus zabitanının [zabitlərinin] iyirmi dörd saat zərfində Mərkəz Komandanlığına müraciət edərək adreslərini bildirmələri elan olunur.

Azərbaycan Polis müfəttişi-ümumisi Bəhaəddin 717 1-1

QİSMİ-RƏSMİ [RƏSMİ HİSSƏ]

Xariciyyə Nəzarətindən

Təşrin-i-əvvəl [oktyabrın] 30-undan etibarən Azərbaycan Cümhuriyyəti Xariciyyə naziri müavini vəzifəsini ifadə başladı.

Xariciyyə naziri müavini A. x. Ziyadxanov

Daxiliyyə Nəzarətindən

30 təşrin-i-əvvəl [oktyabr] Gəncə nahiyəsi 4-üncü hissə miravoy pasrednik-i Əhməd ağa Mustafə ağa oğlu Vəkilov işlərini xeyri üçün təşrin-i-saninin [noyabrın] birindən Qazax birinci şöbəsinə həməm mənşəbə təyin edilir.

Daxiliyyə naziri B. Cavanşir

Azərbaycan Maarif Nəzarətindən

30 təşrin-i-əvvəl [oktyabr] Nömrə 77 Axund Hacı Yaqub Baratzadə, bu il təşrin-i-saninin [noyabrın] birindən Gəncə zükur [oğlanlar] gimnaziyasına şəriət müəllimi təyin edilir.

2 təşrin-i-sani

31 təşrin-i-əvvəl [oktyabr] Nömrə 78 Bu il təşrin-i-saninin ibtidasından [əvvəlindən] Vəsilə xanım Musabəyov[a] Bakı ünəs [qızlar] Mükəddəs Nina məktəbinin ehti-yat [hazırlıq] siniflərində müəlliməyə buraxılır.

Nömrə 79 Bakı Mariinski ünəs [qızlar] gimnaziyasının səbiq müəlliməsi F.Kopilova təşrin-i-saninin [noyabrın] birindən etibarən həmin mək-təbdə rus lisanı və tarix müəlliməyinə buraxılır.

Nömrə 80 Bakı Mariinski birindən etibarən Reyhan xanım Axundov[a] Bakı Mükəddəs Nina ünəs məktəbində türk lisanı müəlliməyinə buraxılır.

Nömrə 81 Bakı Mükəddəs Nina məktəbinin rəsm müəlliməsi Olqa Pavlovna Şiltsova, təşrin-i-saninin [noyabrın] birindən 3-üncü zükur [oğlanlar] gimnaziyasına rəsm müəlliməsi təyin edilir.

Nömrə 82 Kremençüq ünəs [qızlar] gimnaziyasının səbiq müəlliməsi Yelena Mitrofanovna Yançinskaya təşrin-i-saninin [noyabrın] birindən Bakı Mariinski ünəs gimnaziyasında coğrafiya müəlliməli-yinə buraxılır.

Nömrə 83 Qazıyan kənd məktəbi müəllimi Hacı Hüseyin Əfəndiyev Göyçay ali-ibtidai məktəbinə müəllim təyin edilir.

Maarif naziri N. Yusifbəyli

Maarif Nəzarətindən

4 təşrin-i-sani [noyabr] 1918 Gəncə "Ənvariyyə" zükur [oğlanlar] məktəbinin müəllimi Mirzə Əziz Musazadə Gəncə zükur gimnaziyasına türk lisanı müəllimi təyin edilir.

Gəncə 17-nci ruhani məktəbinin müəllimi Ələkbər Babazadə Gəncə zükur gimnaziyasına türk lisanı müəllimi təyin edilir.

Maarif naziri N. Yusifbəyli

***

Azərbaycan İdareyi-Ruhaniyyəsinin [Ruhani İdarəsinin] katibi müavi-ni İbrahim Qayıbov, Maarif Nəzarət tərəfindən Qazax darülmüəllim-inində [pedaqoji məktəbində] lisan müəllimi təyin edilmişdir. Təşrin-i-saninin [noyabrın] birindən əski vəzifəsindən azad edilir.

BAKİ, 20 MƏHƏRRƏM

Qarabağ xüsusunda bir neçə gün əvvəl Tiflis qəzetələrində bəzi şayiət [şayiələr] dərc edilmişdi. Həmin şayiət, ümum Azərbaycan türklərinin böyük bir heyrətinə bais olması şübhəsizdir. Qəzetələrin dediyinə görə, İstanbulda hazır olan erməni heyəti, sədrəzəm İzzət paşa həzrətlərinə bilmüraciə [müraciət edərək] Qarabağa türk qitəati göndərilməsindən vəz keçilməsinə istidə [xahiş] etmişlər. Göstərdiyimiz mənəbdən olan digər bir şayiət dövr edir ki, Xəlil paşa həzrətlərinin erməni cümhuriyyətində olduğu zaman, eyni istidə erməni nümayəndələri mumaileyh [adi çəkilən] paşa nəzində dəxi etmişlər və Xəlil paşa bu xüsədə təşəbbüsətdə bulunmağını vədlər etmişlər.

İzzət paşa həzrətlərinin Azərbaycanın kəndisinə aid və həmin məmləkətin mənəfeyi üçün böyük bir əhəmiyyəti haiz məsələyə müdaxiləsi, beynəlmiləl qəvaninə [qanunlara] riayət nöqtəyi-nəzərinə nə şəkil və nə surətdə olacağı başqa bir məsələdir.

Lakin Qarabağ ıyıyançılar əlindən qurtarmaq üçün oraya nəql edilən qitəatimiz bilümm və baş komandanlığı ilə məhəllı [yerli] hökumət nümayəndələrinin nə vəziyyətdə bulunub-bulunmayacağı hal-hazırda bizim fikrimizi işğal edən məsələlərdir. Eştidiyimizə görə Qarabağ, ələlxüsus oranın dağlıq cəhətləri ıyıyançılardan tamənəm təmizlənməmişdir. ıyıyançılar müqəbil-lərində [öz qarşılarında] kəsərti-qüvvə [böyük qüvvə] gördükdə, silahlarını götürüb dağlara və başqa möhkəm köylərə fərar edirlər və köylərdə yalnız ıxtiyarlar ilə çocuqları buraxırlar. Onlar aman bay-rağını çıxarib təslim olurlar. Eyni zamanda mükəmməl bir surətdə müsəlləh olmuş [silahlanmış] gənclər öz qüvvələrini müharibədən mühafizə etməklə bərabər, başqa mövqələra toplaşib dörülü-dörülü suiniyyətlər və müfəttinatna [fitnəkar] fikirlərə uğraşırlar.

Deməli, silah daşmağa qəbil etməməlidir ki, Bakı məmləkətimizin cismini, bədənini təşkil etdikdə, Qarabağ Azərbaycanın ruhunu, onun dimağını [beynini, süurunu] təşkil edir. Bakı Azərbaycanı maddi cəhətdən təmin edirsə, Qarabağ onu mənəvi cəhətdən təmin edən bir bölgə olduğu hər kəscə müsəlləmdir [hamı tərəfindən şübhəsiz qəbul edilir]. İndiya kimi Azərbaycan türklərinə ruhi və mənəvi sarvət verən, onları ziyalı və münəvvər qüvvələrə malik edən Qarabağ və yenə də Qarabağ olmuş desəm, burasını heç bir Azərbaycanı inkar edəmməz, zənnidəyəm.

Bunun üçün Qarabağ əlimizdə bərk-bərk saxlamaq bizim üçün həyat və məmət [ölüm] əhəmiyyətini haiz [daşıyan] bir məsələdir. Burasını təkrar dərxətir edib də [yada salıb da], bu yolda ciddi sarəncamlar ittiqaz ediləcəyinə [addimlar atılacağına] bütün ümidimizi bağlayırıq.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Vilhelmin hökumət başından çəkilməsi

"Forverts" qəzetəsi təsdiq edir ki, nazir Şeydeman, imperator Vilhelmin Hökumət başından kənar olması lüzumu haqqında kənsləyər bir mərəzə vermişdir. Bu iqdamat [təqdimat], firqə nümayəndəliklərinin və Reyxstaq firqələrinin razılığı ilə qəbul edilmişdir.

Almaniya

Berlin Hökumət sosialistləri öz mətbuatlarında alman impera-torunun təxti-səltənətindən əl çəkməsinə təkid edirlər. Alman bur-juaziyası arasında həyəcan hökmfərmədir [hökm sürməkdədir]. Dövlətli sinfi öz pullarını banklardan və əmənat sənəduqələrindən [kassalarından] alır. Böyük şəhərlər, kağız pullar buraxmaqdadırlar. Almaniya Hökuməti bolşevizmlə ciddi surətdə mübarizə etmək niyyətinədir. Hərbiyyə kabinəsi axırıncı [iclasında] bolşevizm tərbib [propaganda] və təşviqat məsələsinə müzakirə etmişdir. Kəbinə lazımı qərarlar qəbul etmişdir.

Çex Hökumətinin təsdiqi

Berlin Təzə Çex Hökuməti Almaniya Hökuməti tərəfindən təsdiq edilmişdir [tanınmışdır].

Vyanada inqilab

Vyanə. Təşrin-i-saninin [noyabrın] 2-sində xəbər verirlər ki, sal-datlar arasında həyacan hökmfərmədir [hökm sürməkdədir]. Hər gün Parlamento qarşısında bolşevik ruhunda izdihamlı əsgəri mitin-qləri vəqe olmaqdadır. Saldatlarə müraciət edən vəkillər onları inandıra bilməmişlərdir.

***

Berlin. Xəbər verirlər ki, Vyanada Müvəqqət Saldat Şurası [Müvəqqəti Əsgər Şurası] əmələ gəlmişdir. Bu şurada 13 komissiya təsis edilmişdir. Saldatları Milli Şuraya sədiq qalmağa yəminə [and içməyə] məcbur etməkdən ötrü, saldat qışlalarına [kəzərmələrinə] vəkillər göndərilməmişdir. Saldatlar gizli seçki ilə saldat şuraları ittiqab etmişlərdir [seçməkdədirlər]. Vyanə Saldat Şurası 200 nəfərdən ibarət olacaqdır. Vyanə misalında Avstriyanın almanlarla məskun yerlərində saldat şuraları vücuda gətiriləcəkdir.

***

Vyanə. Avstriya-Macaristan hərbi donanması Müttəfiqlər tərəfindən tutulmağa üzgün Slav Milli Şurasına verilməmişdir. Mütərika əqd edildikdən [atəşkəs imzalandığından] sonra, Vyanə şəhərinin Müttəfiqlər tərəfindən zəbti qorxusu var. Baş vəzir Lammaş Almaniya-Avstriya nahiyəsinə aid hökumət işlərini Şurayı-Dövlətə təhvil vermişdir.

İmperator qiymətli şeyləri özü ilə götürüb, hal-hazırda Qeçlə-dədir. Vyanədə əvvəlcə burjuaziya ruhunda vəqe olan nümayişlər, in-qilab ruhunu almışlardır. Küçələrdə böyük fəhlə dəstələri nümayən olmuşdur [meydana çıxmışdır]. "Yaşasın sosial-demokrat cümhu-riyyəti" və "Adlerin azad olmasına tələb edirik" yazılı bayraqlar və lövhələr gəzdirilməkdədir. Fəhlələrin arasında saldatlar, sikaət sal-datlar və həmçinin demiriyoq fəhlələri dolaşmışlar. Əsilha [silah] fab-rikası tətil edilmişdir. Saray qaçıqları bağlanıb, polisə tərəfindən mühafizə edilmişdir.

***

Vyanə. 23-üncü Avstriya əsgəri firqəsi [diviziyası] ıyıyan və cəh-həni tərk etmişlərdir. Cürbəcür millətlərin ayrı-ayrı dəstələri bir-bir-ləri ilə müharibə edirlər. Əsgərlər nizamsız bir surətdə geri çəkilirlər. Avstriyadan gələn xəbərər səbiq Habsburq imperiyasının fəvqaladə bir iğtişşə dıçar olduğunu işar edirlər [göstərir].

***

Fridrix Adler azad edilib, Avstriya inqilab hərəkatının başında durmuşdur.

Peştada inqilab

Berlin, 2 təşrin-i-sani [noyabr] Peştədəki inqilabın təfəsilatı böylədir. Çəharşənbə gecəsi qoşun-lar da nümayişçilərə müllaq olurlar [qoşulurlar]. Saldatlar nişan-larını çıxararaq, "Yaşasın Cümhuriyyət" deyə bağırılmışlar. Gece yarıncı inqilabiyyun [inqilabçılar] dəstələri vəğzalı işğal etmişlər. Cəbhəyə gedəcək 2 əsgəri tren dayandırılmışdır. Bu qoşunlar da inqilabiyyuna müllaq olmuşlar. Əhalidən bir çoxu silah almışdır. ıyıyançılardan bir çox pulemyot, ləvazimat-tə-hərbiyyələr [hərbi sursat-ları] vardır. Macar silah fabrikanı qərat edilmişdir. Gece yarıncı xəbər alınmışdır ki, 32-inci Peştə əlayı, Hökumətə tabe olmaqdan imtina edərək, cümhuriyyətçilər tərəfinə keçmişdir.

***

Vyanə. Təşrin-i-saninin [noyabrın] 2-sində verilən xəbərlərə gö-rə, İtaliya dağlıq cəbhəsində bizim əsgərlərimiz təxliyyəyə başlayıb, İtaliya müharibəsi ibtidasında [başlanğıcında] olduqarı mövqeyi tutacaqlardır. Venetsiya səhrasında əsgərimiz Talyamento tərəfə çəkilirlər. Serbiya torpağının hər yeri bu yaxın zamanlarda əsgər-lərdən azad ediləcəkdir.

Qraf Tisanın qətlı

Qraf Tisa, Peştədə qövmülərindən bir nəfər yarad ilə səyahəti əsnasında tapəncə güllələrə ilə bir saldat tərəfindən qətl edilmişdir. Qrafın yanında olan məzkur arvad ağır surətdə yaranalmışdır.

SÜLH ƏTRAFINDA

Mütərika şəraiti [atəşkəs şərtləri]

Fransız Bəhriyyə naziri palatada izhar etmişdir ki, Türkiyə ilə əqd edilən mütərika mövcibincə [imzalanən atəşkəsə uyğun olaraq], Müttəfiq hökumət gəməllərini Dardanellə və Bosfor istehkamlarını tutub, Qara dənizə azad keçəcəklər, həmçinin Müttəfiq hərbi əsir-lərin öz vətənlərində göndərilmələri gözlənilir. Mütərika pəncşənbə günü günrötədən qanuni hesab edilir.

***

İngilis qəzetələrinin verdikləri məlumatla görə, ingilis bəhriyyə [donanma] qüvvələrinin İstanbulla gəlməyi gözlənilir.

***

Vyanə. Təşrin-i-saninin 2-sində xəbər verirlər ki, Avstriya İtaliya-dən aldığı yerləri boşaltmaqdadır. Avstriya Ərkani-Hərb naçalnikli [Baş Qərarğah raisi] surətində xəbər verir ki, Baş Komandanlıq Parlamento müavinətiylə İtaliya Baş Komandanlığı ilə mütərikə girişmişdir. Təşrin-i-əvvəl 30-unda axşam İtaliya Baş Komandanlığı ilə sazışə müvəffəq olmuşdur. General fon Veber mütərikə başla-maqdan ötrü, vəkillər heyəti ilə bərabər müharibə xəttini keçmişdir.

***

Kopenhaq Müttəfiqlər Almaniyyəyə vermək üçün, Parisdə böylə sülh şəraiti [şərtləri] hazırlamışlar: Almaniya təzliklə öz əsgərlərini Elzas-Lorendan [Elzas-Lotaringiyadan] çəkməlidir. Fransızlar Mets ilə Strasburqu işğal edirlər. Almaniya öz hərbi donanmasını təslim edir. İngilislər Qoqland, Amerikalılar isə Reyn körpülərini tuturlar. Essendə olan top və silah zavodları Müttəfiqlərin kontrolu altında olacaqdır.

TİFLİS SALDAT VƏ FƏHLƏ ŞURASININ QƏTNAMƏSİ

Tiflis, 3 təşrin-i-sani [noyabr]. Tiflis. Saldat və Fəhlə Şurası, beynəlmiləl əhvalı və Gürcüstan Cümhuriyyəti vəziyyətini müzakirədən sonra, işbu qərarnaməni qəbul etmişdir:

- Müharibə bitmək üzrə olduğundan, demokratiyadan tələb olunur ki, demokratiya mənəfeyinə bütün, xüsusən fəhlə sinfindən müvafiq olaraq millətlər etilafı [uzlaşması] və ümumi tərkisilah əsası üzərində ümumi demokratik sülh əqdinə [imzalanmasına] var qüvvəsi ilə çalınsın. Hökumətlər miyanında [arasında] baş verəcək itxilafları yatırmaq məsələsində ümum dövlətlər [bərabər] hüquqa malik olmalıdırlar.
- Beynəlmiləl əhvalın dəyişməsinə nəşi [dəyişdiyi üçün], bu vaxtdak əzlim [böyük] Rusiya inqilabı fütuhatını [naliiyyətlərini] saxlamağa müvəffəq olmuş Gürcüstan Demokratik Cümhuriyyəti[ni] inqilab düşmənlərinin təərrüzündən [hücumun-dan] mühafizə etməkdən ötrü, bütün demokratiya öz qüvvəsini cəm etməli və saygın [ayıq-sayıq] olmalıdır.

3. Gürcü demokratiyası və ümum Zaqafqaziya üçün ən böyük təhlükə mənəbəyi, bir para dərgöz millətçilər tərəfindən Zaqafqaziya millətləri miyanında [arasında] görünməkdə olan milli itxilaflardır. Bundan dolayı Şura; Gürcüstan Hökumətinin millətləri bərişdirməq və bütün məsələləri sülh təriqi [yolu] ilə həll etmək təşəbbüsətini [təşəbbüslərini] səmimi qəlb ilə təbrik və təhniyyət edir [alqişlayır]. (Burada buraxılmışdır.) Bir çoxları Gürcüstan Hökuməti üzərində anarşi və iftiraculuq [fitnəkərlilik] buludlarının qarışmasından isti-fadə edərək, belə işlərdə say və tələşə başlamışlar. Demokratiya işbu qüvvələrə amansız mübarizə elən etməlidir.

4. Millətlər münasibətində ədalət əsası vəz edilməsi [mil-lətlərərası münasibətlərin ədalət əsası üzərində qurulması] məsələsində Şura tamamilə Qərbi Avropada; başında Beynəlmiləl İctimaiyyun [Sosializm] Bürosu duran İnternasionalə və Zaqafqaziya ədəm demokratiyanın, xüsusən, ictimaiyyun üzvlərinin birləşmələrinə ümidvar olur.

TÜRK ƏDƏBİYYAT VƏ LİSANI VƏ TÜRK CƏRƏYANİ-ƏFKARİ [TÜRK ƏDƏBİYYATI VƏ DİLİ, TÜRK FİKİR CƏRƏYANLARI] (Ruşən Əşrəf və Ruşəni bəylərin konfransı)

(keçən nömrələrdən mabəd)

15 dəqiqə tənəffüsdən sonra, Bakı və bilümm qafqaziyalılarınca bəsbəlli olan [yaxşı tanınan] Ruşəni bəy səhnəyə çıxdıqda, alqışlara nail oldu. Səmələr [dinləyicilər] azlığı və camaatınin belə bir mühüm konfransa laqəyd görünməsi gərək xətbən əhvalına, gərək onun verdiyi konfransa təsir bağışlayacağı təbiədir. Ruşəni bəy qafqaziyalıların lisanına bir parça əşinə olduğundan, söyləyəcəyi əfkar səməllərin dilinə dolaşdırmaq istəyirdi. Vaxt müsaidəsilə kon-fransın məzmununu ixtisəran dərc edirik. Şu leksiya da təxminən böylə başlandı:

"Xanım əfəndilər və bəy əfəndilər!
Ruşən Əşrəf bəy Türkiyədə ədəbi inqilaba və bugünkü türk ədəbiyyatına dair söylədi. Bəndəniz də türk ictimaiyyətinə və türk gəncliyi barəsində söyləyəcəyim. Müshahibəmiz təbii siyasiydi.
Bilirsiniz ki, bir millət və hali-təbiida [təbii halda] yaşayır və heç bir qəyeyi-əməli [ideali] olmaz və yaxud bir proqram daxilində çalışaraq, uzaq ufuqlardan doğacaq parlaq günəşləri intizar edər [gözləyər].

Əgər bir millət hali-təbiida vəşərsə və heç bir milli qayəsi yox isə, o vaxt o millətdə yalnız əxlaq və ənənələr hökm sürər. Təbii, o mil-ləti anlamaq üçün ancaq əxlaq və adətlərini tədqiq etmək kifayət edər.

Nəta kim [nəca ki], qəhhar [güclü] dövlətlər zəif camaatları isti-la edərkən, əvvəl müharirrləri və siyasiyari vasitəsilə o camaatların əxlaq və adətlərini tədqiq edərək və ona görə o camaatları icit-mədən məhv edəcəkdir qanunları yaparlar. Əgər bir millət bir proqram daxilində bir qayə təqib edər isə, o millətin bir milli siyasiyati var deməkdir. Milli bir siyasiyati təqib edən millətlər isə, nə qədər istilaya və fəlakətə uğrarsa, yənə yaşar və günün birində mütləqa əmalinə [arzusuna] gətar.

Rusiyada ən ziyadə milli qayələr baslayan polyaklar idi. Onun üçün Rusiya məhv olarkən, ən parlaq surətdə haqqını təntirən yənə polyaklar olmuşdur. Fransızlar çox əskidən bəri vətən əşqini milli siyasiyati ittiqaz [qəbul] etmişlərdir. Fransız milləti hər fəlakət qarşısında Elzas və Loreni [Elzas-Lotaringiyani] unutmamışdır. Onun üçün günün birində bu sevgili vətənlərinə çatacaqlarına şübhə yoxdur.

Əlhasil, siyasiyatin bir şöbəsi milli siyasiyati ki, daima bir milləti təşkil edən əfradın [fərdlərin] hər biri o eşq ilə yaşar, hər an uzaq ufuqlarda o eşq arar, hər gün o eşq yolunda malını fəda edər. Hər fürsətdə o eşq üçün can verər və ən nəhayət sevgili məşuqəsini bulur və qucaqlar. Siyasiyatin digər şöbəsi dövlət siyasiyati. Dövlət siyasiyati deyilə bilər ki, mənəfat siyasiyati. Onun üçün dövləti təmsil edən nazirlər və siyasi adəmlər hər günün fürsəti ilə yeni mən-fəatlər üçün proqramlar yaparlar və bu surətlə ara-sıra siyasiyətini dəyişdirirlər. Təbii, bu siyasiyatin məntiqi və vicdani yoxdur. Biz bu gecə dövlət siyasiyətindən bəhs etməyəcəyiz.

Gələlim Türkiyədəki millət siyasiyatinə: Xanım əfəndilər və bəy əfəndilər!
Türkiyədə əskidən millət siyasiyati yox idi. Əvvəla, bilirsiniz ki, türklər çox əskidən bəri şəhpərəst olmuşdur. Yəni türklər əski zamanlarda daima başlarına bir qəhrəman keçirmişlər və ondan sonra ona pəyrov olaraq [təbə olaraq; ardınca gəderək] dünyaya saldırmışlardır.

İştə Osmanlı dövləti də Səlcuqi ənaqi [qalqları] üstündə böylə bir qəhrəman ailənin əli ilə qurulmuşdur. Bu surətdə, Osmanlı dövləti quruluqdan sonra, Türkiyə camaatları heç bir şey düşünmədən padşahlarına təxlim və ələca dünyəyə hakim olmağa çalışmışdır.

İştə Türkiyənin ən parlaq istila dövrləri böylə yalnız dövlət siyasiyati ilə keçdiyi kimi, Sultan Süleymani-Qanunidan Sultan Əbdülhəmidə qədər imtidad edən [uzanan] tavaqqüf [durğunluq] və süqut dövründə də çirpənmiş və dövlətləy olaraq qalmışdır. Yalnız Av-ropanın təziyqi ilə Tənzimati-xeyriyyə naminə Türkiyədə baslayan yeni cərəyanlar arasında türklüyü mütləq edəcəkdir [qiyamətəndirəcəkdir] olarsaq, o gündən etibarən si

Məktublar: problemlər, rəylər, təkliflər...

Şəhid oğlumun xatirəsinə göstərilən ehtirama görə minnətdarlığımı bildirirəm

yolda canından, qanından keçən igid Vətən övladlarından biri də mənim oğlum leytenant Məhəmməd Məmmədov oldu. Həmin qanlı-qadalı günlərdən iki il ötsə də, xalqımız şəhid oğullarımız, o cümlədən Məhəmmədi heç vaxt unutmur. Rayonumuzda oğlumun adının əbədiləşdirilməsi üçün müxtəlif tədbirlər görülür.

Elə bu günlər BDU-nun Qazax filialının təşəbbüsü və dəstəyi ilə oğlumun qəhrəmanlıqlarından bəhs edən "Adım tarixə yazdı" adlı kitabın təqdimatı keçirildi. Təqdimatda çıxış edənlər Məhəmmədin göstərdiyi igidliklərdən, onun necə bir vətənpərvər oğul olmasından söz açdılar. İgid oğlumun ünvanına söylənən hər bir söz mənə qol-qanad verdi.

Oğlum Məhəmməd Məmmədovun göstərdiyi igidliklər dövlət başçısı tərəfindən də layiqincə qiymətləndirilib. O, "Vətən uğrunda", "Laçının azad olunmasına görə", "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Oğlumun xatirəsinə öz tutaqların hər birinə, xüsusilə Ali Baş Komandan İlham Əliyevə ailəməz adından minnətdarlığımı bildirirəm.

Zakir MƏMMƏDOV,
Qazax rayonunun Alpout kənd sakini

Bizi tək qoymadılar

Vətən müharibəsi başlayanda oğlum Azər Qasımov müddətə artıq hərbi qulluqçu kimi Azərbaycan Ordusunda xidmət edirdi. Dörd övladım, ailəsinə mənə tapşırıb getmişdi. Demişdi ki, narahət olma, ana, biz düşməndən intiqamımızı alacağıq.

O, dediyi kimi də etdi, ancaq özü geri dönmədi, şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Bu gün Azər övladlarının yanında olmasa da, biz tək deyilik. İlk növbədə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın, dövlətimizin, rayon rəhbərliyinin daim diqqət və qayğıkeçliyi ilə əhatə olunmuşuq.

Oğlumun ailəsi üçün hər cür şəraiti olan ev tikilib, kənddə adına bulaq inşa olunub. Nəvələrim igid ataları ilə fəxr edirlər.

Ailəmizə göstərilən bu diqqətə görə hər kəsə, ilk növbədə dövlət başçısına təşəkkürümü bildirirəm.

Esmira QASIMOVA,
şəhid anası, Tərtər rayonunun Ələsgərli kəndi

Kəndlərin qazlaşdırılması ilə bağlı tədbirlər görülür

Lerik rayonunun Bradi kənd sakini Zəfər Urucovun "Azərbaycan" qəzetinin 23 oktyabr 2022-ci il tarixli sayında dərc edilmiş "Qaz yox, odun da tapmaq olmur" sərəhəli məktubunda Dəstər kənd inzibati ərazi dairəsinə daxil olan Hamarat, Dəstər, Bradi və Düzdipok kəndlərində mavi yanacaq olmasının göstərilməsi və əhalinin odun yanacağı ilə təminatında çətinliklərin olduğu qeyd edilmişdir.

Bildiririk ki, Zəfər Urucov qəbul edilmiş, onunla söhbət aparılmış və qəzetdə dərc olunmuş məktubu araşdırılmışdır. Vətəndaşa izah edilmişdir ki, əhalinin sosial-mişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, infrastrukturun yenidən qurulması ilə bağlı respublikanın hər yerində olduğu kimi, rayonumuzda da böyük quruculuq-abadlıq işləri aparılır. Rayon üzrə 56 yaşayış məntəqəsi qazlaşdırılmışdır. Hazırda Babaküçə, Züvüv və Davradibi kəndlərində qazlaşdırılmasında işlər davam etdirilir. Qazlaşdırılma-yarı bütün yaşayış məntəqələri, o cümlədən Dəstər kənd inzibati ərazi dairəsinə daxil olan kəndlər üzrə tələb olunan sonadlar rayon icra hakimiyyəti tərəfindən "Azəri-qaz" İstehsalat Birliyi ilə birlikdə hazırlanaraq Prezident Administrasiyasına, Nazirlər Kabinetinə, İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim olunmuşdur.

Əhalinin odun yanacağı ilə təminatının isə Lənkəran Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzi tərəfindən həyata keçirilir. Dəstər kənd inzibati ərazi dairəsinə daxil olan Hamarat, Dəstər, Bradi və Düzdipok kəndləri "Razvandanband" meşəbəyliyinin 19, 19b, 20 və 22-ci meşə dolaqlarının əhatəsində yerləşir. Həmin dolaqlarda Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti ilə razılaşdırılmaqla qırma sahələri müəyyən edilmiş, vətəndaşlar 1 kubmetr üçün 18,0 manat ödəməklə bilət əsasında odun yanacağı ilə təminat olunmuşlar. Məktubda adları qeyd olunmuş Bradi kənd sakini Qurbanov İlyas İzzət oğlu və Dəstər kənd sakini Babayev Ağadadaş Cəbrayıl oğlu Lənkəran Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzinə müraciət etməklə bilət əsasında odun yanacağı ilə təminat oluna bilərlər.

Hörmətlə,

Əkbər ABBASOV,
Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

"Dairəvi qala" dövlət vəsaiti hesabına bərpa olunacaq

Lənkəran şəhərində yerləşən "Dairəvi qala" abidəsi ilə bağlı 24 oktyabr 2022-ci il tarixli məktubunuza aidiyyəti üzrə Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpa üzrə Dövlət Xidmətində baxılmışdır.

Məlumat üçün bildirik ki, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2 avqust 2001-ci il tarixli 132 nömrəli qərarı və dövlət mühafizəsinə götürülmüş Lənkəran şəhərində yerləşən yerli əhəmiyyətli "Dairəvi qala" (Zindan) (Inventar № 4810, XVIII əsr) abidəsində təmir-bərpa işlərinin görülməsi məqsədilə "Daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpası, qorunması, tarix və mədəniyyət qorularının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və inkişafına dair 2014-2020-ci illər üzrə Dövlət Proqramı"nın Tədbirlər Planının 2.3.2-ci yarımböndinə və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 2 iyul tarixli 10564 idd nömrəli dərkənarına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin sifarişli ilə 2019-cu ildə layihə-smeta sənədləri hazırlanmış, o cümlədən ekspertiza rəyi və qiymətoyuma sonədi tamamlanmışdır.

Hazırda "Dairəvi qala"nın dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına bərpası ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər görülməkdədir.

Tarix və mədəniyyət abidələrimizin bərpasına göstərdiyiniz diqqətə görə təşəkkürümüzü bildiririk.

Azad CƏFƏRLİ,
Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi

Problemin həlli ilə bağlı əlaqədar qurumlara məktub göndərilib

Şəmkir rayonu, Şiştəpə kənd sakini İlham Vəliyev kəndin ərazisində olan mişət tullantılarının yığılıb qalması, daşınmaması nəticəsində sahibsiz itlərin çoxalması, sağlamlıq təhlükəsi ilə əlaqədar tədbir görülməsi barədə redaksiyaya daxil olmuş müraciətə baxılmışdır.

Vətəndaş İlham Vəliyev müraciətində qeyd etdiyi məsələlərin həlli ilə bağlı tədbir görülməsi üçün Şəmkir Rayon Baytarlıq İdarəsinə, Şiştəpə kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyə və Şiştəpə bələdiyyəsinə məktub göndərilmişdir.

Vətəndaş İlham Vəliyevə bu barədə məlumat verilmişdir.

Süleyman ZEYNALLI,
Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini

Səyyar "ASAN xidmət"dən razılıq

Bu gün heç kəsə sirr deyil ki, ölkəmizdə vətəndaş məmnunluğu əhəmiyyətli sahələrdə ön plana çəkilir. Keyfiyyətli və şəffaf prinsipləri əsasında əhəmiyyətli xidmətlər təqdim edən "ASAN xidmət" bunun əyani sübutudur.

Qısa müddətdə ölkə əhalisinin böyük inam və rəğbətini qazanan "ASAN xidmət" bu gün növbəti Azərbaycan, eləcə də ölkə hüdudlarından kənarə kifayət qədər tanınır. Xidmətin başlıca prinsiplərindən biri də ölkəmizin bütün bölgələrini əhatə etməsi, fəaliyyət göstərmədiyi ünvanlarda isə səyyar xidmət göstərməsidir.

Gəncədə fəaliyyət göstərən "ASAN xidmət" in əməkdaşları da tez-tez Qazax rayonunda olur, hər gölişində bir aya yaxın qalaraq vətəndaşlara yüksək səviyyədə xidmət göstərirlər. Bütün texnika ilə təchiz

olunmuş "ASAN xidmət" avtobusunda vətəndaşlar müxtəlif xidmətlərdən yararlanırlar. Mənim özümdə müddəti başa çatmış şəxsiyyət vəsiqəmi səyyar xidmət zamanı almışam. Bu rahatlığa görə "ASAN xidmət" in bütün əməkdaşlarına minnətdarlığımı bildirirəm.

Dilman İBRAHİMOV,
Qazax rayon sakini

Su problemimiz həll edilmir

Hacıməlik qəsəbəsi rayon mərkəzindən o qədər də uzaqda yerləşmir. Son illər digər yaşayış məntəqələri kimi, bizim qəsəbədə də bir sıra infrastruktur layihələri həyata keçirilmiş, insanların həyat şəraiti yaxşılaşmışdır.

Qəsəbəmiz Bakı-Qazax magistral yolunun üstündə yerləşdiyindən yol problemimiz də yoxdur. Sakinlər bir neçə ildir salınmış yeni asfalt yolla rayon mərkəzinə, eləcə də başqa ərazilərə rahat gedib-gələ bilərlər.

Amma bu məktubu yazmaqda məqsədimiz qəsəbəmizi tərifləmək yox, buradakı bir çatışmazlığı diqqətinizə çatdırmaqdır. Bu, içməli su problemidir. Artıq bir neçə ildir ki, qəsəbə sakinləri min bir əziyyətlə kənar ərazilərdən içməli su götürməklə ehtiyaclarını ödəyirlər. Axar suyumuz da yoxdur ki, daşdan süzüb istifadə edəək.

Bu barədə qəsəbə bələdiyyəsinə, rayon icra hakimiyyətinə, hətta "Azersu" ASC-yə müraciət etsək də, problemimiz həll olunmur.

Son ümid yerimiz sizsiniz. Bəlkə problemimiz ictimailəşdikdən sonra dərdimizə çarə qılan tapıla.

Göygöl rayonu, Hacıməlik qəsəbəsinin bir qrup sakini

Fotoittiham

Yasamal rayonu Məhəmməd Xiyabani və Abbas Mirzə Şərifzadə küçələrinin kəsişməsində sakilər at bazarması və "iaşə obyektləri" nə çevrilib. Bu ərazidə piyadalarnın

və maşınların hərəkəti keçilməz vəziyyətdədir. Antisanitariya baş alıb gedir, tüstü dumanı çəvrilir. Əcəba, illərdir davam edən bu mənzərə əlaqədar təşkilatların gözdindən necə və niyə yayınır?

Bərpadə vəziyyətdə olan yola görə kəndimizə avtobus da işləmir

Kəndimiz rayon mərkəzindən o qədər də uzaqda deyil. Lakin sakinlər min bir əziyyət çəkirlər. Səbəb yolumuzun bərpadə vəziyyətdə olmasıdır. Yayda tozdan, qışda isə palçıqdan tərpənə bilmirik.

Son vaxtlar uzunluğu 4 kilometr olan yol elə vəziyyətdə düşmüşdür ki, hətta kənddə taksilə maşınları da gəlmək istəmir. Buna baxmayaraq, 2300 nəfərin yaşadığı kəndin yol problemini həll

edən tapılır. Dəfələrlə əlaqədar təşkilatlara müraciət etsək də, dərdimizə əlac edən yoxdur.

Mən 50 ildir bu kənddə yaşayıram. Gözümün açandan yolumuzu belə görmüşəm. Həmişə də ümid etmişəm ki, nə vaxtsa bizim yol da abadlaşar. Lakin ümidlərimiz boş çıxıb.

Hörmətli redaksiya! Kənd sakinləri adından xahiş edirəm, bu işdə bizə kömə göstərsəniz, əlaqədar təşkilatları hərəkətə gətirəsiniz.

Gülüçəhrə NƏSİBOVA,
Göygöl rayonunun Mollacəlilli kənd sakini

Üstüaçıq elektrik dirəkləri ölüm saçır

yerləşən 299 nömrəli orta məktəbin qarşısındakı dirəklər sağirdlər üçün çox ciddi təhlükədir. Bu, bir valideyn kimi mənə narahət edir. Dəfələrlə qəsəbə bələdiyyəsinə müraciət etməyimizə baxmayaraq, problem həll olunmur. Dərslər başlayandan sonra narahatlığımız daha da artır. Azyaşlı uşaqların bir an nəzərətsiz qalması böyük faciəyə gətirib çıxara bilər.

Hörmətli redaksiya, övladlarımızın həyatı üçün təhlükə yaradan problemin həllində bizə kömək etməyinizi, səsimizi əlaqədar qurumlara çatdırmağınızı xahiş edirik.

İlham BABAYEV,
Biləcəri qəsəbə sakini

Biləcəri qəsəbəsinin müxtəlif küçələrində işıq dirəklərinin kəbellərinin üstü çoxdandır ki, açıqdır.

Çoxsaylı müraciətlərdən sonra bir neçə yerə dirəklər normal vəziyyətdə gətirilsə də, bəzi küçələrdə təhlükə hələ də qalmaqdadır. Məsələn, Asəf Zeynalli küçəsində

Pambığıqan maşınlar çatmır

Pambığı ağır zəhmət tələb edən bitkidir. Körpə uşaq kimi görək qayğısına qalasan, nazını çəkərsən, suyunu, gübrəsini vaxtında verərsən, kultivasiya işlərini nəzərdə tutulan zaman həyata keçirərsən. Hələ başqa işlər də var - əlaqətlərindən təmizləmə, ziyanvericilərə qarşı mübarizə, ucurma...

Nəhayət, məhsulun yığılması gəlir. Burada da görək yubanmayasan, yetişdirdiyin pambığı vaxtında yığasan, olmasa məhsul itkiyə gedər. Yağış, soyuq hava pambığın düşmənidir. Bir gün yağdı, sonra günlərlə səhəyə girmək olmur.

Hava demişkən, bu il pambığıqan üçün çətin il oldu. Əvvəla, yazda havalər soyuq keçdi. Buna görə də səpin vaxtında aparə bilmədik. Bəzi sahələr soyuğa düşdüyündən çıxış vermədi və buna görə təkrar səpin aparıldı. Əkin kampaniyası əsən mayın sonu, iyun ayının əvvəlində keçirildi. Pambığıqlar yaxşı bilir ki, bu, səpinin gecikməsidir. Səpin gecikəndə isə onun yetişmə müddəti də uzanır. Bu səbəbdən əvvəlki illərlə müqayisədə yığımın az olacağı gəciydi. Digər tərəfdən oktyabrın 20-dən başlayaraq yağışlar

düşdü. Düzdür, bu aramsız yağışların kənd təsərrüfatının digər sahələri, xüsusilə heyvandarlıq üçün xeyri çoxdur. Çöldə-düzdə yaxşı ot çıxır. Yazda da bir neçə dəfə yağsa, qoyunçuluq üçün əla olacaq. Amma yağışların yağması biz pambığıqların işini yubadır. Birinci əl pambığıqanımız hələ qalıb. Üstəlik, kombayn çatmır. Bir yandan da günlərin qısalması işimizə mane olur. Odu ki, bəzən bütün gecəni pambığıqan yığır. Yuxarı təşkilatları bunları nəzərə alıb növbəti il üçün pambığıqan maşınlarının sayını çoxaltsalar yaxşı olar.

Eldar CAVADOV,
Salyan rayonu, Şorsulu kənd sakini

Ötən günün nəticələri**D qrupu**Tunis- Avstraliya - 0:1
Fransa-Danimarka - 2:1**C qrupu**

Polşa-S.Ərəbistanı - 2:0

27 noyabr təqvim**E qrupu**Yaponiya- Kosta Rika (14:00)
İspaniya- Almaniya (23:00)**F qrupu**Belçika- Mərakeş (17:00)
Xorvatiya-Kanada (20:00)**28 noyabr təqvim****G qrupu**Kamerun- Serbiya (14:00)
Braziliya- İsveçrə (20:00)**H qrupu**C.Koreya- Qana (17:00)
Portuqaliya- Uruqvay (23:00)

A qrupu	B qrupu	C qrupu	D qrupu
Qətər	İngiltərə	Argentina	Fransa
Ekvador	İran	Saudiyyə Ərəbistanı	Avstraliya
Seneqal	ABŞ	Meksika	Danimarka
Niderland	Uels	Polşa	Tunis
E qrupu	F qrupu	G qrupu	H qrupu
İspaniya	Belçika	Braziliya	Portuqaliya
Kosta Rika	Kanada	Serbiya	Qana
Almaniya	Mərakeş	İsveçrə	Uruqvay
Yaponiya	Xorvatiya	Kamerun	Cənubi Koreya

Tunis-Avstraliya matçı mundialın sürəti, futbolçularının ustalıq dərəcəsi o qədər hiss edilməyən qarşılaşmalarından biri idi. Hakimin start fitindən sonra nominal meydan sahibləri topu avstraliyalılara verərək daha çox əks-hücum taktikası seçmişdilər. Nəticədə daha çox topun dalınca qaçmağı seçən tunislilər görüşün 24-cü dəqiqəsində hesabda geri düşdülər.

Qoldan sonra 1-ci və 2-ci zondada daha çox topa sahib olan, qısa ötürmələrə üstünlük verən Tunis yığmasının hücum xəttinin heç də uğurlu olmadığına şahidi olduq. Çünki topu həmin zondada saxlayaraq komandasının hücumda çoxalmasına imkan yaradacaq profilə bir futbolçuya sahib olmadıqlarını gördük. Nəticədə bütün cəhdlərə baxmayaraq qarşılaşmada başqa qol olmadı. Beləliklə, görüş Avstraliya seçməsinin 1:0 hesablı qələbəsi ilə yekunlaşdı.

"Kenqurular"ın qələbə sevinci

Qeyd edək ki, Avstraliya milli idman tarixində 6 dəfə dünya çempionatlarında iştirak edib. Yığmanın mundiallardakı ən böyük uğuru 2006-cı ildə qrup mərhələsindən çıxmaq olub. Komanda bundan başqa iştirak etdiyi bütün dünya çempionatlarında qrupdan çıxıb.

Avstraliya yığması 1 dəfə Asiya Kubokunun, 4 dəfə isə Okeaniya Konfederasiyası Kubokunun qalibi olub. "Futbolçular"ın ən böyük hesablı qələbəsi 2001-ci ildə qeydə alınıb. Yığması Samoa millisini 31:0 hesabıyla məğlub edib. Ən böyük hesablı məğlubiyyət isə 1955-ci ildə Cənubi Afrika ilə oyunda qeydə alınıb - 0:8.

Avstraliya millisinin heyətinin dəyəri 40,33 milyon avrodur. Ən bahalı futbolçu yarım müdafiəçi Aaron Moy ("Seltik") və qapıçı Matyu Rayandır ("Kopenhagen"). Hər iki futbolçunun qiyməti 5 milyon avrodur.

Tunis yığması isə tarixində 3 titullu qazanıb. Milli Afrika Kubokunda, Afrika Millətlər Liqasında və Ərəb Kubokunda çempionluq yaşayıb. Komanda buna qədər 5 dəfə dünya çempionatında iştirak edib. Eyni zamanda Tunis mundial tarixində qələbə qazanan ilk Afrika təmsilçisidir. "Karfagen qartalları" 1978-ci ildə dünya çempionatında Meksikanı məğlub edib. Həmin il yarışı 9-cu sırada bitirən Tunis tarixinin ən böyük nailiyyətinə imza atıb.

Tunis millisinin heyətinin dəyəri 65,95 milyon avrodur. Komandanın ən bahalı futbolçusu Ellyes Şkiridir. "Köln"də çıxış edən yarım müdafiəçinin dəyəri 13 milyon avrodur. Millini Cəlal Kadri çıxarıdır.

Ən yaşlı baş məşqçilər

Niderland millisinin baş məşqçisi Lui van Qal Qətərdə keçirilən dünya çempionatında həmkarları arasında ən yaşlıdır.

O, qrup mərhələsinin II turunda Ekvadorla oyuna (1:1) 71 yaş 109 günlüyündə çıxıb. Van Qal mundiallar tarixində isə bir komandaya rəhbərlik edən ən yaşlı üçüncü mütəxəssisdir. Lakin ikinci yeri tutan Oskar Tabaresi ötmək şansına malikdir. Bu, Niderlandın yarımfinala çıxacağı təqdirdə baş verəcək. Bu baxımdan rekordçu "DÇ-2010"da Yunanıstan yığmasına başçılıq edən Otto Rehhageldir.

Berhalter komandasına inanır

"Hər iki komanda çox çalışdı və bir-birinə çətinlik yaratdı. Nəticədən razı qaldım. Dünya çempionatında qol buraxmadan oynadığımız bütün matçlar, əlbəttə ki, yaxşıdır. Yalnız qol vurmamızı istərdim, çünki şanslarımız olurdu".

Qol.az xəbər verir ki, bu sözləri ABŞ millisinin baş məşqçisi Qreqq Berhalter "DÇ-2022"nin qrup mərhələsinin 2-ci turunda İngiltərə ilə qolsuz bərabərə qaldıqları oyunu şərh edərkən deyib. O, 1/8 finala yüksəlmək istədiklərini bildirib: "Hələ işimiz bitməyib. Hər şey son turda İranda görüşdə həll olunacaq. Bilirik ki, 5 xal qazansaq, 1/8 finala çıxacağıq. Diqqətimizi bu məqsədə yönəldəcəyik".

Qeyd edək ki, 2 turdan sonra B qrupunda İngiltərə 4 xalla 1-ci, İran 3 xalla 2-ci, ABŞ 2 xalla 3-cü, Uels 1 xalla sonuncudur. ABŞ 3-cü turda noyabrın 29-u İrana qarşılaşacaq.

Beyl hələ də şokdadır

Uels millisinin futbolçusu Qaret Beyl "DÇ-2022"nin ikinci turunda İrana məğlubiyyəti (0:2) şərh edib. 33 yaşlı hücumçu deyib:

"Bu məğlubiyyətə görə təəssüf hissi keçirdiyimizi söyləməkdən başqa çıxış yolu yoxdur. Bunu həzm etmək çox çətindir. İkinci hissədə İranlı futbolçular bizdən çox aktiv idilər. Biz irəliləməyə davam etməliyik, başımızı dik tutmalıyıq. Çox çətin olacaq, bilirik, amma sona qədər mübarizə aparmalı və dünya kubokundan həzz almalıyıq".

Qeyd edək ki, İran 3 xalla B qrupunda ikinci, Uels isə bir xalla sonuncudur. Uelslilər növbəti matçı noyabrın 29-da İngiltərəyə qarşı keçirəcəklər. Oyun Bakı vaxtı ilə saat 23.00-da başlayacaq.

"Mundialda hələ çox səs-küy olacaq"

"Mən əsəbi deyiləm. Bu matçda özümü göstərməli idik. Komandanın əhvali-ruhiyyəsinə razıyam. İlk iki müdafiə xəttini keçmək çətin olan rəqiblə oynadıq. Düşünürəm ki, oyuna nəzarət edirdik, lakin son mərhələdə bir az kəskinlik çatışdı. ABŞ sərt, yaxşı, atletik oyun nümayiş etdirən rəqibdir. İrana qarşı oyunda ki yüksək səviyyəni təkrar etməyin çətin olduğunu bildirdim".

Bu sözləri İngiltərə millisinin baş məşqçisi Qaret Sautqeyt "DÇ-2022"nin qrup mərhələsinin 2-ci turunda ABŞ ilə qolsuz bərabərə qaldıqları oyunu şərh edərkən deyib.

O, "DÇ-2022" zamanı çox səs-küy olacağını bildirib: "Əminəm ki, "DÇ-2022-də çox səs-küy olacaq. Bu, səs-küy turniridir. Öz yolumuzdayıq, qrup mərhələsinin başa çatmasına az qalıb. Qrup qalibi ola bilərək, bu, bizim məqsədimizdir".

Qeyd edək ki, İngiltərə 4 xalla B qrupunda liderdir. Yığma 3-cü turda noyabrın 29-u Uelslə qarşılaşacaq.

"Uduzمامışیق, zirvədəyik"

"Topa yenə az sahib olduq. Top uğrunda mübarizələrdə uduzduq. Məğlubiyyətə dönsə, heç-heçə yaxşıdır. O qədər də təəssüflənmirəm, çünki hələ uduzمامışیق, zirvədəyik. Mən pessimist deyiləm. Bu komandanın uğur qazanacağına inanıram. Oyunçularımı dəstəkləyəcəm".

Bu sözləri Niderland millisinin baş məşqçisi Lui Van Qal cari mundialda qrup mərhələsinin 2-ci turunda Ekvadorla 1:1 hesabı ilə heç-heçə etdikləri oyundan sonra deyib. O, növbəti matçda hər şeyin daha fərqli olacağını söyləyib: "Futbolçular bu oyunda özünü göstərmədilər, amma növbəti qarşılaşma fərqli olacaq. Bu-

na inanıram. Ekvador yaxşı futbol oynadı. Onlar mübariz çıxışları ilə seçildilər".

Qeyd edək ki, Niderland "DÇ-2022"də növbəti görüşünü noyabrın 29-da Qətərə qarşı keçirəcək. Komanda hazırda A qrupunda 4 xalla birincidir. Ekvador 4 xalla ikinci, Seneqal 3 xalla üçüncü, Qətər 0 xalla dördüncüdür.

Neymarın son durumu açıqlandı

Braziliya millisinin çempionatın ilk turunda Serbiya ilə matçda (2:0) zədələnən futbolçuları Neymar və Danilonun durumuna aydınlıq gətirilib. Bu barədə yığmanın həkimi Rodriqo Lasmar açıqlayıb.

O, 30 yaşlı hücumçu və 31 yaşlı müdafiəçinin millinin növbəti oyununda - İsveçrə ilə görüşdə meydana çıxma bilməyəcəyini vurğulayıb: "İndidən deyə bilərək ki, hər iki oyunçu növbəti matçda iştirak etməyəcək. Lakin onlar müalicə olunacaqlar. Bizim məqsədimiz onların bu turnirdə oynamaq üçün sağalmalarına çalışmaqdır".

Qeyd edək ki, Braziliya-İsveçrə görüşü sabah keçiriləcək.

Valensiyanın dizi burxulub

Ekvador millisinin hücumçusu Enner Valensiya qrup mərhələsinin 2-ci turunun Niderlandla oyundan (1:1) sonra səhəti ilə bağlı danışıb. Hücumçu sözügedən matçda qol vursa da, görüşün sonunda əvəzlənib və meydanı xərəkətdə tərk edib.

O, son durumu ilə əlaqədar deyib: "Qətlər oyundan sonra tibbi müayinədən keçdim və məlum oldu ki, dizim burxulub. Bu, mənə bir az narahat edir. Niderlandla matçda

agrı ilə oynadım. Amma əsas odur ki, komandaya kömək edə bildim. Biz hələ də güclüyük. İndi özümü daha yaxşı hiss edirəm. Növbəti görüş üçün tam sağalmalıyam. Ümid

edirəm ki, Seneqalla oyunda özümü yaxşı tərəfdən göstərə bilərək. Gözləyirəm ki, vəziyyətim xeyli yaxşılaşacaq və bundan sonra da milliyyə kömək edə biləcəyəm. Bizim yaxşı, güclü qrupumuz var".

Qeyd edək ki, Türkiyənin "Fənərbəğça" klubunun futbolçusu Valensiya cari mundialda indiyə kimi 3 qol vurub.

Hazırladı: Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

"Azərenerji" ASC ağacəkmə aksiyasına qoşulub

Payız ağac ekini mövsümü çərçivəsində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən növbəti genişmiqyaslı ağacəkmə aksiyasına "Azərenerji" ASC-nin öməkdaşları da qoşulub.

Noyabrın 26-da Bakının Müşfiqabad qəsəbəsində baş tutan aksiyada ETSN-in və "Azərenerji" ASC-nin rəsmiləri iştirak edib və 4 hektar ərazidə Abşeron yarımadasının iqliminə uyğun 3000 ədəd şam, zeytun və şorq çınarı ağacları ekilib.

Ölkə üzrə keçirilən bu cür aksiyaların əsas məqsədi ağac ekilməsini təşviq edərək təbiətin mühafizəsinə, eləcə də sağlam ekoloji mühitin yaradılmasına töhfə verməkdir.

İranlı təlimatçılar Krimda olublarmı?

Tehran Kiyevlə birgə ekspert görüşünün keçirilməsini istəyib

Ukrayna hərbiçiləri Krimda "Şahed-136" kamikadze pilotsuz təyyarələrini idarə etməyi ruslara öyrədən iranlı təlimatçıları öldürüblər. Bu barədə Britaniyanın "The Guardian" nəşri yazıb.

Ukrayna Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibi Oleksiy Danilov da bu məlumatı təsdiqləyib və xəbərdarlıq edib ki, Ukraynanın işğal olunmuş ərazilərində Moskvanın hərəkətlərinə dəstək verən digər iranlılar da hədəfə alınacaq.

O həmçinin bəyan edib ki, iranlılar Rusiyaya Tehran hökuməti tərəfindən verilməmiş silahla təchiz olunmuş "Şahed-136" pilotsuz təyyarələrinin idarə olunmasına kömək etmək üçün Krimda olublar.

Bununla bağlı nəşr xatırladı ki, İsrail mətbuatının oktyabr xəbərlərində Ukrayna hərbiçilərinin Krimda endirdiyi zərbələr nəticəsində 10 nəfərin öldürüldüyü bildirilib.

Oleksiy Danilov isə həmin faktla bağlı bunları deyib: "Onlar bizim ərazimizdə idilər. Biz onları bura dəvət etməmişik və əgər onlar terrorçularla əməkdaşlıq edib millətimizin məhv edilməsində iştirak edərlərsə, biz onları öldürməliyik".

Xatırladaq ki, daha əvvəl "The New York Times" qəzeti məxfi kəşfiyyat məlumatlarından xəbərdar olan hazırkı və keçmiş ABŞ rəsmilərinə istinadən yazıb ki, iranlı təlimatçılar Krimdakı Rusiya hərbi bazasında işləyirlər və orada İrandan gətirilən bir çox pilotsuz təyyarələr yerləşir.

Təlimatçıların İran ordusunun ABŞ tərəfindən terror təşkilatı elan edilmiş qolu olan İslam İnqilabı Keşikçiləri Qorpusuna mənsub olduğu bildirilir.

Qeyd olunur ki, İran dronların ilk partiyasını Rusiyaya yerləşdirəndə rus operatorlarının səhvləri onları səmərəsiz ha-

la salıb. Amerika rəsmiləri mexaniki problemlərə görə pilotsuz təyyarələrdən az istifadə olduğunu bildiriblər.

Əvvəlcə Rusiya öz personalını dron təlimi üçün İrana göndərmişdi. Amma problemlər aradan qaldırılmadıqda, Tehran öz təlimatçılarını Krima göndərmək qərarına gəlib. Rəsmilər bildiriblər ki, İran personalı cəbhə xəttindən uzaqdadır və ruslara pilotsuz təyyarələri idarə etməyə başlayıblar. Sonradan "Şahed-136" PUA-larını da öldürüblər. Həmçinin Rusiya ordusu İranın zirehli jiltlərindən və döbilqələrləndən istifadə etməyə başlayıb.

Bundan əlavə, Rusiyanın İrandan "Fateh" və "Zülfüqar" raketlərini almış olduğu bildirilib. Bu barədə ABŞ-nin Mühəribə Araşdırmaları İnstitutu məlumat yayıb. Lakin "Ukrinform" agentliyinin xəbərinə görə, Pentagonun nümayəndəsi general Patrik Rayder bildirib ki, ABŞ Müdafiə Nazirliyi Tehranın Ukraynadakı mühəribədə istifadə etmək üçün Rusiyaya ballistik raketlər ötürməsinə təsdiq edən məlumatlara malik deyil.

Rəsmi Tehran dronların Rusiyaya verilməsini dəfələrlə təkbiz edib. Ancaq bu yaxınlarda İran Moskvanı PUA-larla təmin etdiyini boynuna alıb, lakin bunu Rusiyanın Ukraynada xüsusi hərbi əməliyyatı başlamazdan əvvəl həyata keçirdiyini vurğulayıb.

İRNA agentliyi xəbər verir ki, Tehran Moskvaya döyüş dronlarının tədarükü ilə bağlı yayılmış məlumatlar fonunda bu məsələ ilə bağlı ukraynalı mütəxəssislərlə ekspert görüşü keçirəcəyini elan edib.

İslam Respublikasının BMT-dəki Daimi Nümayəndəliyindən bildiriblər ki, bu günə qədər İran və Ukrayna ekspertləri arasında müdafiə sahəsində birgə diaqnoz mühüm addımlar atılıb və bu məsələ ilə bağlı hər hansı anlaşmazlıq aradan qaldırmaq üçün qarşılıqlı fəaliyyət davam edəcək.

Amerikanın "The Washington Post" qəzetinin Rusiyada İranın hərbi pilotsuz uçuş aparatlarının kütləvi istehsalına başlanılması ilə bağlı açıqlamalarından sonra İranın BMT-dəki missiyası qəzetə ünvanladığı məktubda bildirib ki, "bu cür iddiaları araşdırmaq üçün Tehran Ukrayna hakimiyyəti ilə birgə ekspert görüşünün keçirilməsini istəyib".

İran missiyasının bəyanatında isə deyilir: "Ukrayna münafiqəsi başlamazdan əvvəl uzun illərdir ki, İran İslam Respublikası və Rusiya ikitərəfli müdafiə, elmi və tədqiqat əməkdaşlığını davam etdirirlər".

Qeyd edildiyi kimi, "BMT Təhlükəsizlik Şurasının 2231 sayılı qətnaməsinə uyğun olaraq İrana qarşı beşillik silah embargoşunun 2020-ci ilin oktyabrında başa çatdığına nəzərə alan İran İslam Respublikası digər ölkələrlə müdafiə sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinə üstünlük verir".

Sənəddə həmçinin qeyd olunur ki, "İran İslam Respublikası Ukraynada mühəribənin ilk günlərindən aydın və dəyişməz mövqə tutaraq, BMT-yə üzv olan bütün dövlətlərin Birlişmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsində təsbit olunmuş məqsəd və prinsiplərə, eləcə də beynəlxalq hüquq, o cümlədən suverenliyə, müstəqilliyə, birliyə və ərazi bütövlüyünə tam hörmət etməli olduğunu vurğulayıb".

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"Azərbaycan" qəzetinə abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

- "Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13
- "Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53
- "Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01
- "Səma-M" MMC (012) 594-09-59
- "Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22
- "Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00
- "City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemə üzləsəniz, (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

Fransa sülh prosesində iştirak edə bilməz

"Erməniperast ölkənin bundan sonra qəbul edəcəyi qərarlar Azərbaycanı maraqlandırmır"

Əvvəli 1-ci səh.

Adam dərk edə bilmir ki, aynada özünü eynəyə görəndə aynanı sındırmaq lazım deyil, səhvləri düzəltmək lazımdır. Fransa Afrikada törətdiyi soyqırımına görə Əlcəzir xalqından üzr istəmək, etdikləri soyqırıma görə kompensasiya ödəmək əvəzinə, qeyri-insani vəhşiliklər etməyi heç bacarlardan pis bacarmayan Ermənistanı daha da qızdırıb növbəti səhvlərə təhrik edir.

Fransa senatının 15 noyabrda qəbul etdiyi qətnamə layihəsində belə bir bənd var: "Azərbaycandan tələb edilsin ki, Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanısin". Əcəba, Fransanın parlamentarları bilirlərmi ki, "Dağlıq Qarabağ Respublikası" adlı qətnamə qurumun müstəqilliyini bu 30 illik münaqişə dövründə Ermənistan özü tanımayıb. Ermənistan və Fransanın eyni zamanda Fransanın da təmsil olunduğu BMT Dağlıq Qarabağ Azərbaycan ərazisi kimi tanınır və dəfələrlə beynəlxalq hüquqda uyğun olaraq sərhədlərinin zorla dəyişilməz olduğu

qeyd edilib. Belə yerdə acəb deyiblər ki, "anasi dura-dura xalqımızın ürəyi gədir". Nə qədər güllünc görünür də, Ermənistanın tanımadığı qətnamə rejimi Fransa dəstəkləyir, eyni zamanda bunu Azərbaycandan da "tələb etmək" xəyalına düşür. Fransanın bu canfəşanlıq istər-istəməz ikrah hissi yaradır. Əslində Makronun hərəkətləri sülhə əngəl olub, çətin duruma düşmüş Ermənistanın vəziyyətini daha da ağırlaşdırmaqdan başqa bir şey deyil.

Fransanın tutduğu mövqeyin bir adı var: riyakarlıq! Fransa prezidenti Emmanuel Makron elə zənn edir ki, yatıb yuxusunda gördüklərini Azərbaycana təzyiq vasitəsi kimi tətbiq edə bilər. Anlamır ki, onun sərəşləmələri yalnız real notisi olmayan cəhd ola bilər. Bu cəhdlərin qarşısı isə hər dəfə Azərbaycan Prezidenti tərəfindən qətiyyətlə alınır. Siyasi naqdan almış, özünü güllünc duruma salmış Makron etdiklərindən notisi çıxarıb islah olmaq əvəzinə növbəti riyakarlıqlara cəhd edir.

Dövlət başçısı noyabrın 25-də ADA Universitetində

keçirilən "Orta Dəhliz boyunca: geosiyaset, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda çıxış edərək Ermənistanın mövqeyinə toxunaraq qeyd edib ki, "Fransa Milli Assambleyasının daha bir anti-Azərbaycan qətnaməsi qəbul etməsi də gözlənilir".

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Fransa ilə Ermənistanın birgə hazırladığı ittiham və uydurma dolu qətnamənin ilkin versiyası Azərbaycan tərəfindən var. Bu anti-Azərbaycan qətnaməsi formallıqdan başqa bir şey deyil.

Fransanın nümayiş etdirdiyi qərəzli mövqeyə münasibət bildiren Milli Məclisin deputatı, professor Musa Qasımlı qeyd etdi ki, bu ölkənin Azərbaycana qarşı tutduğu mövqə düşmənçilikdən başqa bir şey deyildir. Fransa prezidentinin söylədikləri, Fransa parlamentində qəbul edilən qərar və səsləndirilən fikirlər bir daha göstərir ki, öten 30 ilə yaxın müddətdə Fransa Azərbaycan ərazilərinin işğalının davam etdirilməsində, tarix və mədəniyyət abidələrimizin dağıdılmasında,

məcburi köçkünlərimizin acı taleyində məsuliyyət daşıyır. Fransanın Qafqaza burun soxmaq cəhdləri yeni mühəribə, qan tökmək istəklərindən başqa bir şey deyil. Tökülən bütün qanlar üçün məsuliyyət Fransanın üzərinə düşür.

Prezident İlham Əliyev ADA Universitetində çıxışında səsləndirdiyi fikirlərlə millətimize və dövlətimizin mövqeyini ortaya qoyub. Fransa heç bir zaman Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh prosesində iştirak edə bilməz. O buradan birdəfəlik gedib. Bundan sonra Fransa senatının qəbul edəcəyi qətnamələr də Azərbaycan üçün maraqlı deyil.

Qeyri-obyektiv mövqə nümayiş etdirərək Azərbaycana qarşı osassız ittihamlar irəli sürən, senatda Azərbaycana qarşı qərəzli qətnamələr qəbul edən Fransa prezidenti illər ərzində gizlətdiyi əsl simasını göstərdi. Bununla da özünü danışıqlar prosesindən bir-mənalı olaraq kənarlaşdırdı.

Elsən QƏNİYEV, "Azərbaycan"

İspaniyada 200-dən çox təyyarə bioyanacaq ilə uçacaq

Gələcə həftə zeytun çayırda və digər zeytun tullantılarından hazırlanmış bioyanacaq ilə doldurulan 220 təyyarə İspaniyanın Sevilya şəhərindəki aeroportlardan havaya qalxacaq.

AZƏRTAC İspaniya mediasına istinadla xəbər verir ki, bu barədə CEPSA neft-qaz korporasiyası məlumat yayıb.

"Zeytun tullantılarından hazırlanan bioyanacaq 400 min kilometr məsafə qət etməyə imkan verəcək. Bu, 400-500 saat uçuş müddətinə və ya Yer kürəsi ətrafında 10 dövrəyə bə-

rabərdir. Təşəbbüs 200 tondan çox karbon qazının atmosferə atılmasının qarşısını alacaq ki, bu da 2,5 mindən çox ağacın ekilməsinə bərabərdir", - CEPSA-nın saytında dərc olunan bəyanatda belə deyilir.

Bioyanacaqdan Sevilya aeroportlarından uçan "Air Europa", "Air Nostrum", "Iberia Express", "Ryanair", "Vueling" və "Wizz Air" aviakompaniyalarının təyyarələri istifadə edəcək.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 26.11.2022
Ümumi yoluxmuşların sayı	824 193
Ümumi sağlamların sayı	813 942
Aktiv xəstə sayı	275
Ümumi test sayı	7 369 434
Ümumi ölümlərin sayı	9 976
Yeni yoluxmuşların sayı	25
Yeni sağlamların sayı	33
Saglamlıq testi sayı	2 015
Saglamlıq ölümlərin sayı	1

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 əleyhinə aparılan vaksinasiya ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 26.11.2022
Verilən vaksinaların ümumi sayı	13 921 061
1-ci doza vaksinaların sayı	5 392 465
2-ci doza vaksinaların sayı	4 873 726
3 və daha çox doza vaksinaların sayı	3 391 043
Patent məlumatları əsasında "Biovac" dən vaksinaların sayı	263 827
Gün ərzində verilən vaksinaların sayı	440
1-ci doza vaksinaların sayı	112
2-ci doza vaksinaların sayı	129
3 və daha çox doza vaksinaların sayı	165
Patent məlumatları əsasında "Biovac" dən vaksinaların sayı	34

<p>BAŞ REDAKTOR</p> <p>Bəxtiyar SADIQOV</p>	<p>Ünvan</p> <p>AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə</p> <p>e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az</p>	<p>Telefonlar</p> <p>Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, 539-72-39, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavinləri - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,</p> <p>Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68 İnsanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60 İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotolillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Mühəssislik - 539-59-33</p>	<p>Qeydiyyat nömrəsi 1</p> <p>"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yazılmış sənədlər, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir</p>	<p>Rəsmi sənəd və çıxışlarda sözlünlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir</p> <p>Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır</p>	<p>Gündəlik qəzet</p> <p>Tiraj 6507</p> <p>Sifariş 3316</p> <p>Qiyməti 40 qəpik</p>
---	---	--	--	--	---